

Bruksela, 8 września 2025 r.
(OR. en)

12600/25

COASI 94
ASIE 29
CFSP/PESC 1307
PE 59
ECOFIN 1141
WTO 70
COHOM 136

PISMO PRZEWODNIE

Od:	Sekretarz generalna Komisji Europejskiej (podpisała dyrektor Martine DEPREZ)
Data otrzymania:	8 września 2025 r.
Do:	Thérèse BLANCHET, sekretarz generalna Rady Unii Europejskiej
Nr dok. Kom.:	JOIN(2025) 19 final
Dotyczy:	WSPÓLNE SPRAWOZDANIE DLA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY Specjalny Region Administracyjny Hongkong sprawozdanie roczne za 2024 r.

Delegacje otrzymują w załączeniu dokument JOIN(2025) 19 final.

Załącznik: JOIN(2025) 19 final

KOMISJA
EUROPEJSKA

WYSOKI PRZEDSTAWICIEL UNII
DO SPRAW ZAGRANICZNYCH I
POLITYKI BEZPIECZEŃSTWA

Bruksela, dnia 8.9.2025 r.
JOIN(2025) 19 final

WSPÓLNE SPRAWOZDANIE DLA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY

Specjalny Region Administracyjny Hongkong

sprawozdanie roczne za 2024 r.

WSPÓLNE SPRAWOZDANIE DLA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY

SPECJALNY REGION ADMINISTRACYJNY HONGKONG:

SPRAWOZDANIE ROCZNE ZA 2024 R.

Streszczenie

Od czasu przekazania Hongkongu Chińskiej Republice Ludowej w 1997 r. Unia Europejska (UE) i jej państwa członkowskie uważnie obserwują zmiany polityczne i gospodarcze zachodzące w Specjalnym Regionie Administracyjnym Hongkong.

Zgodnie z zobowiązaniem podjętym w 1997 r. wobec Parlamentu Europejskiego co roku Komisja oraz Wysoki Przedstawiciel Unii do Spraw Zagranicznych i Polityki Bezpieczeństwa i wiceprzewodniczący sporządzają sprawozdanie na temat zmian zachodzących w Hongkongu. Na przestrzeni lat koncentrowano się w nim w szczególności na stosowaniu zasady „jeden kraj, dwa systemy” oraz na autonomii Hongkongu określonej w ustawie zasadniczej Hongkongu.

Niniejsze sprawozdanie jest dwudziestym siódmym z kolei i obejmuje 2024 r. Pod względem politycznym rok ten charakteryzowały następujące wydarzenia: (i) wprowadzenie przepisów na podstawie art. 23 ustawy zasadniczej, które doprowadziły do uchwalenia szeroko zakrojonego „rozporządzenia w sprawie ochrony bezpieczeństwa narodowego”; (ii) ciągły nacisk na bezpieczeństwo narodowe w czwartym roku po wprowadzeniu ustawy o bezpieczeństwie narodowym, w tym głośne sprawy sądowe przeciwko niezależnym mediom i działaczom prodemokratycznym; oraz (iii) niepokojący wzrost liczby przypadków nękania dziennikarzy i podmiotów społeczeństwa obywatelskiego. Postępowała erozja autonomii Hongkongu oraz podstawowych wolności i praw mieszkańców Hongkongu, mimo że w 1997 r. Chiny zgodziły się utrzymać tę autonomię i te wolności co najmniej do 2047 r. Niemniej jednak, w porównaniu z represjami po wprowadzeniu ustawy o bezpieczeństwie narodowym w 2020 r., efekt wdrożenia rozporządzenia w sprawie ochrony bezpieczeństwa narodowego był jak dotąd stosunkowo umiarkowany. W 2024 r. nadal wydawano również orzeczenia sądowe wspierające prawa osób LGBTIQ+. Kompleksowe przepisy chroniące pary osób tej samej płci, których wprowadzenie nakazał Sąd Apelacyjny Hongkongu we wrześniu 2023 r., mają zostać wdrożone jesienią 2025 r., jednak spodziewane są opóźnienia.

W 2024 r. nadal toczyły się procesy przeciwko prodemokratycznym aktywistom, działaczom i politykom na podstawie ustawy o bezpieczeństwie narodowym i innych przepisów, w niektórych przypadkach ze znacznym opóźnieniem. W procesie przeciwko 47 działaczom prodemokratycznym, którzy uczestniczyli w prawyborach w 2020 r., sąd w Hongkongu skazał 45 oskarżonych na kary pozbawienia wolności od 4 lat i 2 miesięcy do 10 lat, a dwóch uniewinnił. W innym procesie na podstawie ustawy o zakazie podburzania z czasów kolonialnych postawiono zarzuty dwóm byłym redaktorom naczelnym zlikwidowanego niezależnego serwisu informacyjnego Stand News. Jednego z redaktorów naczelnych skazano na karę 21 miesięcy pozbawienia wolności, a drugiego na 11 miesięcy. Jest to pierwszy wyrok skazujący dziennikarzy za przestępstwo podburzania w Hongkongu od 72 lat. W 2024 r. kontynuowano proces przeciwko przedsiębiorcy medialnemu i działaczowi prodemokratycznemu Jimmy'emu Laiowi, przy czym sam Lai złożył zeznania jako świadek. Proces sądowy był znacznie opóźniony. Zamiast pierwotnie wyznaczonych przez sąd 83 dni rozpraw na proces w 2024 r., w rzeczywistości w 2024 r. odbyło się łącznie 110 dni rozpraw.

Oczekuje się, że proces nie zakończy się przed połową 2025 r. Lai przebywa w areszcie tymczasowym nieprzerwanie od 31 grudnia 2020 r., głównie w izolacji. W sprawie wniesionej przeciwko Hongkońskiemu Sojuszowi Wsparcia Patriotycznych Ruchów Demokratycznych w Chinach, w tym wybitnej aktywistce Chow Hang-tung, w 2024 r. proces się jeszcze nie rozpoczął, a w grudniu planowano, że rozpocznie się w maju 2025 r. Wielu oskarżonych przebywa od połowy 2021 r. w areszcie tymczasowym, w niektórych przypadkach przez długi czas w izolacji.

W ramach eksterytorialnego stosowania ustawy o bezpieczeństwie narodowym władze Hongkongu wydały w 2024 r. nakazy aresztowania sześciu działaczy prodemokratycznych przebywających na uchodźstwie i wyznaczyły nagrody za pomoc w ich zatrzymaniu. Policja przesłuchiwała krewnych i innych znajomych poszukiwanych działaczy. Zdarzenia te wywołują coraz większe wątpliwości co do praworządności w Hongkongu.

Mimo że w Hongkongu ogólnie przestrzega się wolności w internecie, władze nadal blokowały treści internetowe uznawane za wrażliwe. 8 maja Sąd Apelacyjny przychylił się do wniosku rządu o zakazanie hymnu o charakterze protestacyjnym „Chwała dla Hongkongu”. Władze argumentowały, że pieśń tę „wykorzystywano do podżegania innych” do popełniania przestępstw przeciwko bezpieczeństwu narodowemu, takich jak secesjonizm i podburzanie.

UE wielokrotnie wyrażała zaniepokojenie rozwojem sytuacji, zarówno w publicznych oświadczeniach, jak i w nieformalnych kontaktach z urzędnikami z Chin i Hongkongu.

Wysoka przedstawicielka i wiceprzewodnicząca wydała w imieniu Unii Europejskiej następujące oświadczenie dotyczące Hongkongu:

- 19 marca 2024 r. – oświadczenie w sprawie przyjęcia nowych przepisów o bezpieczeństwie narodowym¹.

Rzecznik UE wydał oświadczenia w sprawie Hongkongu dotyczące następujących kwestii:

- 30 maja 2024 r. – oświadczenie rzecznika w sprawie wyroku w sprawie dotyczącej „47 z Hongkongu”²;
- 4 czerwca 2024 r. – oświadczenie rzecznika w sprawie 35. rocznicy wydarzeń na placu Tiananmen³;
- 29 sierpnia 2024 r. – oświadczenie rzecznika w sprawie skazania byłych redaktorów naczelnych Stand News⁴;

¹ Oświadczenie wysokiej przedstawicielki wydane w imieniu Unii Europejskiej w sprawie przyjęcia nowych przepisów o bezpieczeństwie narodowym, 19 marca, dostępne pod adresem: <https://www.consilium.europa.eu/pl/press/press-releases/2024/03/19/hong-kong-statement-by-the-high-representative-on-behalf-of-the-european-union-on-the-adoption-of-new-national-security-legislation/>.

² Oświadczenie rzecznika na temat wyroku w sprawie dotyczącej „47 z Hongkongu”, 30 maja, dostępne pod adresem: <https://www.eeas.europa.eu/eeas/hong-kong-statement-spokesperson-verdict-%E2%80%9947-z-hongkongu>.

³ Oświadczenie rzecznika w sprawie 35. rocznicy wydarzeń na placu Tiananmen, 4 czerwca, dostępne pod adresem: <https://www.eeas.europa.eu/eeas/china-statement-spokesperson-35th-anniversary-tiananmen-square-events>.

⁴ Oświadczenie rzecznika w sprawie skazania byłych redaktorów naczelnych Stand News, 29 sierpnia, dostępne pod adresem: <https://www.eeas.europa.eu/eeas/hong-kong-statement-spokesperson-conviction-former-chief-editors-stand-news>.

- 19 listopada 2024 r. – oświadczenie rzecznika na temat wyroku skazującego w sprawie dotyczącej „47 z Hongkongu”⁵.

Post rzecznika UE na X (dawniej Twitter) w sprawie Hongkongu dotyczył następującej kwestii:

- 24 grudnia – post w sprawie eksterytorialnych nakazów aresztowania wydanych przez władze Hongkongu⁶.

Post na X (dawniej Twitter) biura UE w Hongkongu dotyczył następującej kwestii związanej z prawami:

- 27 listopada – post w sprawie orzeczenia Sądu Apelacyjnego w Hongkongu o utrzymaniu w mocy orzeczeń przyznających parom osób tej samej płci równe prawa do mieszkania i prawa do spadku⁷.

Na 57. sesji Rady Praw Człowieka, która odbyła się 24 września 2024 r., UE wyraziła obawy dotyczące sytuacji w zakresie praw człowieka w Hongkongu. UE wezwała „chiński rząd i władze Hongkongu do przywrócenia pełnego poszanowania praworządności, podstawowych wolności i zasad demokracji”⁸. Podczas posiedzenia Zgromadzenia Ogólnego ONZ w dniu 22 października 2024 r. UE podkreśliła swoje obawy dotyczące rozwoju sytuacji w Hongkongu w oświadczeniu zbiorczym odczytanym na posiedzeniu Trzeciego Komitetu⁹.

Podczas 39. sesji dialogu między UE a Chinami dotyczącego praw człowieka, która odbyła się 16 czerwca 2024 r. w Chongqing, UE wyraziła również obawy dotyczące „negatywnego wpływu nowych przepisów dotyczących bezpieczeństwa narodowego Hongkongu na prawa i wolności mieszkańców Hongkongu”¹⁰.

25 kwietnia Parlament Europejski przyjął rezolucję o „nowej ustawie o bezpieczeństwie w Hongkongu oraz sprawach Andy’ego Li i Josepha Johna”¹¹, a 28 listopada rezolucję w sprawie „Hongkongu, w szczególności w sprawie Jimmy’ego Laia i 45 działaczy niedawno skazanych na mocy ustawy o bezpieczeństwie narodowym”¹².

W 2024 r. gospodarka Hongkongu rosła drugi rok z rzędu, osiągając wzrost PKB o 2,5 % rok do roku, do czego przyczyniały się: zagraniczny handel towarami i usługami; sektor logistyczny; budownictwo oraz stopniowe ożywienie w sektorze finansowym. Spożycie

⁵ Oświadczenie rzecznika na temat wyroku skazującego w sprawie dotyczącej „47 z Hongkongu”, 19 listopada, dostępne pod adresem: https://www.eeas.europa.eu/eeas/hong-kong-statement-spokesperson-sentencing-%E2%80%99Chong-kong-47%E2%80%9D-case_en.

⁶ Tweet w sprawie nowej rundy eksterytorialnych nakazów aresztowania, 24 grudnia, dostępny pod adresem: <https://x.com/AnouarEUspox/status/1871530643378913663>.

⁷ Tweet w sprawie orzeczenia Sądu Apelacyjnego o utrzymaniu w mocy orzeczeń przyznających parom osób tej samej płci równe prawa do mieszkania i prawa do spadku, 27 listopada, dostępny pod adresem: <https://x.com/EUinHKandMO/status/1861701177865637911>.

⁸ HRC57 – pkt 4: Debata ogólna na temat sytuacji w zakresie praw człowieka wymagających uwagi Rady, 24 września, dostępna pod adresem: https://www.eeas.europa.eu/delegations/un-geneva/hrc57-item-4-general-debate-human-rights-situations-require-council%E2%80%99s-attention_en?s=62.

⁹ Oświadczenie UE – posiedzenie Trzeciego Komitetu Zgromadzenia Ogólnego ONZ: punkt 71 porządku obrad: prawa człowieka, 22 października, dostępne pod adresem: https://www.eeas.europa.eu/delegations/un-new-york/eu-statement-%E2%80%993-un-general-assembly-3rd-committee-agenda-item-71-human-rights_en.

¹⁰ 39. sesja dialogu dotyczącego praw człowieka z Unią Europejską odbyła się w Chongqing, 17 czerwca, dokument dostępny pod adresem: https://www.eeas.europa.eu/eeas/china-39th-human-rights-dialogue-european-union-took-place-chongqing_en.

¹¹ Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 25 kwietnia 2024 r. o nowej ustawie o bezpieczeństwie w Hongkongu oraz o sprawach Andy’ego Li i Josepha Johna, 25 kwietnia, dostępna pod adresem: <https://www.europarl.europa.eu/delegations/en/deterioration-of-fundamental-freedoms-in/product-details/20230616DPU36462>.

¹² Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 28 listopada 2024 r. w sprawie Hongkongu, w szczególności w sprawie Jimmy’ego Laia i 45 działaczy niedawno skazanych na podstawie ustawy o bezpieczeństwie narodowym, 28 listopada, dostępna pod adresem: https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-10-2024-0051_EN.html.

prywatne spadło, a sektory uzależnione od wpływów z turystyki nadal osiągały niezadowalające wyniki w porównaniu z okresami sprzed pandemii. Inflacja była umiarkowana i wyniosła 1,7 %, a stopa bezrobocia – 3,1 % w ciągu roku. W Hongkongu odnotowano znaczny deficyt publiczny i spadek rezerw budżetowych, chociaż rezerwy te nadal pokrywały szacunkowo 11 miesięcy wydatków publicznych. W 2024 r. przedsiębiorstwa z UE nadal stanowiły największą, inną niż chińska, zagraniczną społeczność biznesową w Hongkongu, mierzoną liczbą przedsiębiorstw prowadzących działalność na tym terytorium. UE była również czwartym co do wielkości partnerem Hongkongu w zakresie handlu towarami i trzecim co do wielkości partnerem handlowym w zakresie usług, przy czym łączna wartość wymiany handlowej wyniosła 66,7 mld EUR, a nadwyżka dla UE – 30,0 mld EUR.

I. Zmiany polityczne i społeczne

Art. 23 ustawy zasadniczej: przepisy i wdrażanie

Art. 23 ustawy zasadniczej, konstytucyjnego dokumentu Hongkongu, stanowi, że Hongkong „uchwala ustawy zakazujące wszelkich aktów zdrady, secesjonizmu, podburzania, działalności wywrotowej przeciwko Centralnemu Rządowi Ludowemu lub kradzieży tajemnic państwowych, zakazujących zagranicznym organizacjom lub organom politycznym prowadzenia działalności politycznej w regionie oraz zakazujących nawiązywania kontaktów z zagranicznymi organizacjami lub organami politycznymi”.

Wcześniejsza próba uchwalenia przepisów na podstawie art. 23 w 2003 r. nie powiodła się. Po wprowadzeniu ustawy o bezpieczeństwie narodowym i faktycznym wykluczeniu prodemokratycznych posłów z władzy ustawodawczej od 2021 r. rząd Hongkongu wznowił prace nad sfinalizowaniem rozporządzenia w sprawie ochrony bezpieczeństwa narodowego. Proces legislacyjny dotyczący rozporządzenia w sprawie ochrony bezpieczeństwa narodowego trwał zaledwie 49 dni. 6 marca 2024 r. Ding Xuexiang, chiński wicepremier i przywódca centralnej grupy wiodącej ds. Hongkongu i Makau, wezwał do szybkiego uchwalenia ustawy. 7 marca rząd Hongkongu ogłosił zamiar skierowania projektu ustawy do pierwszego czytania, a następnie do drugiego czytania dnia kolejnego. Rada Ustawodawcza również przyspieszyła kontrolę 212-stronicowego projektu aktu prawnego. 8–14 marca, w tym w weekend, piętnastoosobowa Komisja ds. Projektów Ustaw Rady Ustawodawczej zorganizowała posiedzenia równoległe w celu omówienia projektu ustawy, który zawierał 181 artykułów. Przewodniczący Rady Ustawodawczej Andrew Leung zrezygnował z 12-dniowego okresu zawiadomienia dotyczącego drugiego i trzeciego czytania projektu ustawy. Aby zakończyć drugie i trzecie czytanie w ciągu jednego dnia, ustawodawcy współpracowali ze sobą, aby ograniczyć czas wystąpień do pięciu minut na ustawodawcę. Wszyscy zagłosowali za przyjęciem projektu ustawy. W rezultacie ustawę uchwalono 19 marca i weszła ona w życie 23 marca 2024 r.

Na zaproszenie rządu Hongkongu biuro UE wraz z konsulatami generalnymi państw członkowskich UE przekazało zastrzeżenia UE dotyczące projektu rozporządzenia w sprawie ochrony bezpieczeństwa narodowego na piśmie w nocy dyplomatycznej oraz ustnie podczas dwóch sesji informacyjnych dla korpusu konsularnego organizowanych przez władze Hongkongu. Proces konsultacji nie doprowadził do istotnych zmian w projekcie ustawy, z wyjątkiem dodania klauzuli dotyczącej obrony interesu publicznego, w odpowiedzi na obawy dziennikarzy związane z przestępstwem kradzieży tajemnic państwowych.

W rozporządzeniu w sprawie ochrony bezpieczeństwa narodowego stwierdzono, że „najwyższą zasadą polityki »jeden kraj, dwa systemy« jest ochrona suwerenności państwa, bezpieczeństwa narodowego i interesów rozwoju”. Uzupełniając przepisy art. 23 ustawy zasadniczej, w rozporządzeniu w sprawie ochrony bezpieczeństwa narodowego penalizuje się pięć nowych kategorii przestępstw: zdradę, powstanie, kradzież tajemnic państwowych i szpiegostwo, sabotaż zagrażający bezpieczeństwu narodowemu oraz ingerencję zewnętrzną. W rozporządzeniu w sprawie ochrony bezpieczeństwa narodowego wprowadza się szeroką definicję „bezpieczeństwa narodowego”, obowiązującą w kontynentalnej części Chin, *de facto* przyznając władzy wykonawczej w tym obszarze w dużej mierze nieograniczone uprawnienia.

Inne kategorie przestępstw określone w rozporządzeniu w sprawie ochrony bezpieczeństwa narodowego istniały już w prawie Hongkongu, jednak nowa ustawa rozszerza ich zakres. Rozporządzenie w sprawie ochrony bezpieczeństwa narodowego zastępuje ustawę o zakazie podburzania z czasów kolonialnych, rozszerzając istniejące przestępstwa polegające na wzbudzaniu „niezadowolenia” wobec „podstawowego systemu państwowego ustanowionego przez Konstytucję Chińskiej Republiki Ludowej”. W tekście prawnym rozporządzenia w sprawie ochrony bezpieczeństwa narodowego wyraźnie stwierdzono również, że „nie jest konieczne” udowodnienie zamiaru „podlegania do przemocy” w celu stwierdzenia popełnienia przestępstwa, co stanowi odejście zarówno od tradycji prawa precedensowego, jak i od zasad międzynarodowych. Ponadto maksymalny wymiar kary za przestępstwo wzrósł z dwóch lat pozbawienia wolności do lat siedmiu. Jeżeli akt podburzania ma miejsce w zmoiwie z „siłą zewnętrzną”, maksymalny wymiar kary wynosi obecnie 10 lat pozbawienia wolności.

Zgodnie z rozporządzeniem w sprawie ochrony bezpieczeństwa narodowego zmienione przestępstwo polegające na „wzbudzaniu niezadowolenia funkcjonariuszy publicznych” obejmuje obecnie szerszy krąg osób pełniących funkcje publiczne, w tym przewodniczącego Biura Rzecznika Praw Obywatelskich i przewodniczącego Komisji ds. Równych Szans.

Rozporządzenie w sprawie ochrony bezpieczeństwa narodowego stanowi ponadto, że osoby skazane za przestępstwa związane z bezpieczeństwem narodowym mogą otrzymać jedynie złagodzenie kary o jedną trzecią, pod warunkiem że komisarz służby więziennej uzna, iż nie będzie to „sprzeczne z interesem bezpieczeństwa narodowego”. W większości przypadków skutkuje to dłuższymi karami pozbawienia wolności. Dotychczas złagodzenie kary było powszechnie stosowane wobec więźniów, którzy dobrze się sprawowali podczas odbywania wyroku. Ponadto każdy skazany za przestępstwa związane z bezpieczeństwem narodowym utraci dożywotnio prawo do kandydowania na stanowisko szefa administracji, do Rady Ustawodawczej, rad dzielnic oraz na przedstawiciela obszarów wiejskich¹³.

Wkrótce po wejściu w życie rozporządzenia w sprawie ochrony bezpieczeństwa narodowego władze zastosowały z mocą wsteczną surowsze przepisy dotyczące złagodzenia kary do zakończonej już sprawy na podstawie ustawy o bezpieczeństwie narodowym, co *de facto* skutkowało wydłużeniem okresu pozbawienia wolności oskarżonego. Protestującego, który w 2021 r. został skazany za secesjonizm na podstawie pekińskiej ustawy i odbywał pięcioletnią karę pozbawienia wolności, poinformowano 24 lutego, że 25 marca 2024 r. może wyjść na wolność. Gdy jednak rozporządzenie w sprawie ochrony bezpieczeństwa narodowego weszło w życie, złagodzenie jego kary zostało cofnięte. Więzień wystąpił o kontrolę sądową tej decyzji – co było pierwszym takim przypadkiem dotyczącym rozporządzenia w sprawie

¹³ Podobny przepis w Makau ograniczył ten okres do pięciu lat.

ochrony bezpieczeństwa narodowego – jednak przegrał sprawę 6 grudnia. Sędzia Sądu Najwyższego stwierdził, że sądy „co do zasady uwzględniają” opinię władz wykonawczych dotyczącą tego, co jest konieczne do ochrony bezpieczeństwa narodowego.

Pierwsze aresztowania na podstawie rozporządzenia w sprawie ochrony bezpieczeństwa narodowego miały miejsce 28 maja 2024 r. wobec uwięzionej działaczki Chow Hang-tung (sprawa Sojuszu Hongkońskiego) i pięciu innych osób. Całą szóstkę oskarżono o przestępstwo podburzania w związku z publikowaniem w mediach społecznościowych postów dotyczących stłumienia protestów na placu Tiananmen w 1989 r. Według stanu na dzień 31 grudnia 2024 r. rozporządzenie w sprawie ochrony bezpieczeństwa narodowego zastosowano w celu aresztowania co najmniej 15 osób – wszystkich pod zarzutem podburzania. Trzy osoby uznano za winne i skazano na karę pozbawienia wolności na mocy nowej ustawy. Chociaż efekt wdrażania rozporządzenia w sprawie ochrony bezpieczeństwa narodowego był jak dotąd stosunkowo umiarkowany w porównaniu z represjami po wprowadzeniu ustawy o bezpieczeństwie narodowym, próg skazywania był niski, a wyroki były surowe. Jedna z osób skazanych na mocy ustawy została skazana na 14 miesięcy więzienia za noszenie koszulki ze sloganem protestacyjnym uznawanym za „podburzający”.

Powołując się na nową ustawę 12 czerwca 2024 r. i ponownie 24 grudnia 2024 r., sekretarz ds. bezpieczeństwa Hongkongu unieważnił paszporty 13 osób poszukiwanych uznanych za „uciekinierów” oraz zakazał innym osobom nawiązywania relacji finansowych lub zakładania spółek joint venture z tymi osobami, a także sprzedaży lub wynajmu im nieruchomości.

Ustawa jeszcze bardziej pogłębiła efekt mrozący, jaki ustawa o bezpieczeństwie narodowym wywiera na społeczeństwo Hongkongu, prowadząc do dalszej autocenzury wśród dziennikarzy oraz większej powściągliwości ze strony organizacji społeczeństwa obywatelskiego. 29 marca finansowana przez USA stacja informacyjna Radio Free Asia ogłosiła zamknięcie swojego biura w Hongkongu, powołując się na obawy dotyczące bezpieczeństwa swoich reporterów. 28 marca biskup Hongkongu potwierdził, że diecezja katolicka musi dostosować niektóre praktyki religijne, aby nie naruszać przepisów nowej ustawy.

Wdrożenie ustawy o bezpieczeństwie narodowym i powiązanych przepisów

30 czerwca 2024 r. minęła czwarta rocznica wprowadzenia ustawy o bezpieczeństwie narodowym. Według stanu na dzień 31 grudnia 2024 r. na podstawie ustawy o bezpieczeństwie narodowym i powiązanych przepisów aresztowano 316 osób, przy czym wskaźnik wyroków skazujących wyniósł ponad 95 %.

W Wigilię Bożego Narodzenia 2024 r. władze Hongkongu opublikowały listę osób poszukiwanych, obejmującą sześć osób przebywających za granicą, w tym cudzoziemców. Policja bezpieczeństwa narodowego Hongkongu wyznaczyła nagrodę w wysokości 1 mln HKD (122 000 EUR) za każdego z działaczy, którzy byli zmuszeni opuścić Hongkong w związku z domniemaną złą z obcymi państwami lub podmiotami zewnętrznymi, secesjonizmem i działalnością wywrotową. Stanowiło to kolejne eksterytorialne wdrożenie ustawy o bezpieczeństwie narodowym i zwiększyło łączną liczbę takich nakazów aresztowania do 19. Do 31 grudnia żadnej osoby, za którą wyznaczono nagrodę, nie poddano ekstradycji do Hongkongu. Rzecznik UE wydał oświadczenie potępiające te eksterytorialne nakazy aresztowania.

Listy osób, za które wyznaczono nagrodę, nadal wywołały efekt domina w Hongkongu, wywierając presję na rodziny działaczy oraz bliskie kręgi społeczne. 10 stycznia policja bezpieczeństwa narodowego zrezygnowała z przesłuchania rodziców i dwóch sióstr zagranicznego działacza, którego umieszczono na liście osób poszukiwanych 14 grudnia 2023 r.

W 2024 r. nadal toczyły się postępowania sądowe w sprawach wniesionych na podstawie ustawy o bezpieczeństwie narodowym i ustawy o zakazie podburzania z czasów kolonialnych, aczkolwiek ze znacznymi opóźnieniami. Wielu oskarżonych przebywa od połowy 2021 r. w areszcie tymczasowym, w niektórych przypadkach w przedłużanej izolacji.

Proces na podstawie ustawy o bezpieczeństwie narodowym przeciwko 47 prodemokratycznych posłom i działaczom, którzy zorganizowali legalne prawybory w 2020 r. lub uczestniczyli w nich (powszechnie określanych jako 47 z Hongkongu), to proces wytoczony na podstawie ustawy o bezpieczeństwie narodowym z udziałem większości oskarżonych. 30 maja 2024 r. Sąd Najwyższy uznał 45 oskarżonych za winnych „związku przestępczego mającego na celu działalność wywrotową”, a 19 listopada wymierzył im kary pozbawienia wolności od 4 lat i 2 miesięcy do 10 lat. Maksymalny wyrok przewidziany w ustawie o bezpieczeństwie narodowym to kara dożywotniego pozbawienia wolności. Dwóch oskarżonych w sprawie dotyczącej 47 z Hongkongu zostało uniewinnionych.

Prokurator złożył apelację przeciwko jednemu z dwóch oskarżonych uniewinnionych przez sąd. Rząd Hongkongu sprzeciwił się wezwaniom ze strony propekińskich twardogłowych, by domagać się jeszcze surowszych wyroków dla 45 osób. Jednocześnie 14 oskarżonych złożyło apelacje dotyczące swoich wyroków lub wymiaru kary. Na dzień 31 grudnia sędziowie nie zaplanowali rozpraw dotyczących do tych apelacji.

Proces, w tym posiedzenia dotyczące złagodzenia kary oraz wydania wyroku, trwał 131 dni, przekraczając pierwotnie wyznaczone 90 dni. Tymczasem wśród ośmiu innych działaczy prodemokratycznych, którzy zostali aresztowani, lecz którym nie postawiono zarzutów w tej sprawie, co najmniej jeden w 2024 r. nadal przebywał na wolności za kaucją policji bez dostępu do paszportu.

W 2024 r. rozpoczął się etap sądowy procesu na podstawie ustawy o bezpieczeństwie narodowym przeciwko **Hongkońskiemu Sojuszowi Wsparcia Patriotycznych Ruchów Demokratycznych w Chinach („Sojusz Hongkoński”)**. Na dzień 31 grudnia 2024 r. Sąd Najwyższy wyznaczył terminy rozpraw sądowych na maj 2025 r. i zarezerwował na nie 75 dni. Rozwiązana już grupa społeczeństwa obywatelskiego organizowała doroczne czuwanie przy świecach mające na celu upamiętnienie stłumienia protestów na placu Tiananmen w 1989 r. Prokurator oskarża Sojusz Hongkoński i jego głównych członków o „podżeganie do działalności wywrotowej”. Grozi za to kara dożywotniego pozbawienia wolności.

W powiązanej sprawie Sąd Najwyższy w dniu 14 marca 2024 r. utrzymał w mocy wyrok skazujący Chow oraz dwóch innych członków Sojuszu za niezastosowanie się do wniosku o udzielenie informacji wydanego przez policję bezpieczeństwa narodowego. 31 lipca Sąd Apelacyjny zezwolił trzem oskarżonym na złożenie apelacji i wyznaczył termin rozprawy na styczeń 2025 r.

W 2024 r. nadal trwał **proces na podstawie ustawy o bezpieczeństwie narodowym i ustawy o zakazie podburzania wniesiony przeciwko przedsiębiorcy medialnemu i działaczowi**

prodemokratycznego Jimmy'emu Laiowi. Zarzuty postawiono także sześciu byłym dziennikarzom nieistniejącej już gazety Apple Daily, którzy w listopadzie 2022 r. przyznali się do winy, oraz trzem spółkom powiązanim z Apple Daily. Oskarżyciel postawił Laiowi, obywatelowi brytyjskiemu, i pozostałym oskarżonym dwa zarzuty na podstawie ustawy o bezpieczeństwie narodowym („spisek w celu zawarcia zмовy z obcym krajem lub z podmiotami zewnętrznymi, aby zagrozić bezpieczeństwu narodowemu”) i jeden zarzut na podstawie ustawy o zakazie podburzania z czasów kolonialnych („spisek mający na celu drukowanie, publikowanie, sprzedaż, oferowanie do sprzedaży, dystrybucję, wyświetlanie lub powielanie materiałów wywrotowych”). Maksymalna kara za przestępstwa określone w ustawie o bezpieczeństwie narodowym to dożywotnie pozbawienie wolności. Termin rozprawy, która miała trwać 83 dni, zmieniono dwukrotnie – raz z 1 grudnia 2022 r. na 25 września 2023 r., a następnie ostatecznie na 18 grudnia 2023 r. Do 19 grudnia, będącego ostatnim dniem rozpraw w 2024 r., proces trwał już 113 dni. Lai po raz pierwszy osobiście złożył zeznania 20 listopada.

W sprawie dotyczącej Stand News, w której zarzuty wniesiono na podstawie ustawy o zakazie podburzania z czasów kolonialnych, sąd okręgowy 26 września skazał dwóch byłych redaktorów naczelnych zlikwidowanego niezależnego serwisu informacyjnego odpowiednio na karę 21 i 11 miesięcy pozbawienia wolności. Jeden z redaktorów, który spędził 349 dni w areszcie tymczasowym przed rozpoczęciem procesu, musiał natychmiast trafić do więzienia, podczas gdy drugi został zwolniony ze względu na stan zdrowia. Jest to pierwszy wyrok skazujący dziennikarzy za przestępstwo podburzania od 72 lat. Wyrok skazujący dodatkowo spotęgował efekt mrozący ataku na wolność prasy, jeszcze bardziej nasilając i tak już powszechną autocenzurę wśród dziennikarzy.

Sposób prowadzenia procesów sądowych w sprawach wytoczonych na podstawie ustawy o bezpieczeństwie narodowym wielokrotnie budził wątpliwości co do przestrzegania zasad sprawiedliwości proceduralnej – zarówno w kontekście bezstronności specjalnie dobranych sędziów orzekających w takich sprawach, jak i przewlekłości postępowań. W sprawie dotyczącej Stand News proces miał trwać 20 dni, jednak ostatecznie trwał 57 dni. Datę ogłoszenia wyroku przekładano trzykrotnie. Zastrzeżenia budziło również długotrwałe przetrzymywanie oskarżonych w areszcie tymczasowym, trwające ponad 300 dni.

W pierwszym procesie w sprawie podburzania od czasu przekazania w 1997 r. w dniu 7 marca Sąd Apelacyjny utrzymał w mocy wyrok skazujący działacza Tam Tak-chiego. Sąd odrzucił orzeczenie Tajnej Rady Zjednoczonego Królestwa, zgodnie z którym każde wystąpienie będące podstawą skazania za podburzanie musi zawierać zamiar podżegania do przemocy. 14 sierpnia Sąd Apelacyjny wyraził zgodę, aby Tam zaskarżył swój wyrok skazujący i karę pozbawienia wolności w styczniu 2025 r.

11 kwietnia Joseph John, obywatel Portugalii i rezydent Zjednoczonego Królestwa, został skazany na karę pięciu lat pozbawienia wolności za „podżeganie do secesji”.

Wielu z około 6 000 protestujących, którzy zostali aresztowani podczas protestów w 2019 r., ale którym nie postawiono jeszcze zarzutów, nadal przebywa na wolności za kaucją, oczekując na dochodzenia policyjne i decyzje prokuratury. W odpowiedzi na wezwania do „kategorycznego” wycofania zarzutów sekretarz sprawiedliwości Paul Lam stwierdził w wywiadzie z października 2024 r., że byłoby to sprzeczne z zasadą praworządności. Dodał, że mogą pojawić się nowe dowody oraz że przestępstwa popełnione w przeszłości nie podlegają przedawnieniu.

W pierwszym w mieście procesie wytoczonym na podstawie rozporządzenia ONZ w sprawie zwalczania terroryzmu 29 sierpnia ława przysięgłych skazała jedną osobę, a sześć innych uniewinniła w związku z domniemanym planem detonacji materiałów wybuchowych i użycia broni palnej przeciwko policji podczas protestów w 2019 r. Sześciu innych oskarżonych przyznało się do winy. Sąd skazał siedem osób na kary pozbawienia wolności w wymiarze od 5 lat i 10 miesięcy do 23 lat i 10 miesięcy.

12 sierpnia 2024 r. Jimmy Lai oraz sześciu byłych posłów przegrali ostatnią apelację od wyroków skazujących za „uczestnictwo” w nielegalnym marszu 18 sierpnia 2019 r. Sąd Apelacyjny oddalił argument, że oskarżenie stanowiło nadmierne ograniczenie wolności wypowiedzi i zgromadzeń. Niemniej jednak, wniosek prokuratora o wznowienie postępowania w sprawie skazania za „organizowanie” marszu również został odrzucony. Dwa dni później Lord Neuberger, były prezes Sądu Najwyższego Zjednoczonego Królestwa, który przewodniczył tej sprawie, zrezygnował ze stanowiska przewodniczącego Grupy Ekspertów Prawnych Wysokiego Szczebla ds. Wolności Mediów, który doradzał Koalicji na rzecz Wolności Mediów, w skład której wchodzi państwa członkowskie UE.

W 2024 r. rezygnację złożyło również pięciu zagranicznych sędziów tymczasowych Sądu Apelacyjnego. Choć niektórzy z nich zdecydowali się nie przedłużać swojej kadencji z powodów osobistych, brytyjski sędzia w stanie spoczynku Lord Sumption, który wcześniej orzekał w Sądzie Najwyższym Zjednoczonego Królestwa, stwierdził, że terytorium „niegdyś tętniące życiem i politycznie zróżnicowane, powoli staje się państwem totalitarnym. Praworządność jest poważnie zagrożona w każdej dziedzinie, która budzi silne emocje rządu”.

Według stanu na grudzień 2024 r. w składzie Sądu Apelacyjnego zasiadało sześciu zagranicznych sędziów tymczasowych.

Podsumowując, w kwestiach uznanych za istotne dla bezpieczeństwa narodowego w 2024 r. **praworządność** w Hongkongu pozostawała pod silną presją. We wskaźniku częściowym „ograniczenia uprawnień rządu” w corocznym rankingu dotyczącym wskaźnika praworządności opracowanym przez World Justice Project i opublikowanym 23 października 2024 r. Hongkong spadł o trzy pozycje – na 62. miejsce spośród 142 państw i terytoriów – w porównaniu z 2023 r. We wskaźniku częściowym „prawa podstawowe” Hongkong również zajął 62. miejsce, co oznacza spadek o cztery pozycje w porównaniu z rokiem 2023¹⁴. Jednocześnie prawo handlowe i prywatne w dużej mierze pozostały bez wpływu na autorytarną zmianę otoczenia prawnego Hongkongu.

W 2024 r. nadal **koncentrowano się na włączaniu kwestii „bezpieczeństwa narodowego” do sprawowania rządów w Specjalnym Regionie Administracyjnym**, zwłaszcza w obszarze edukacji i służby cywilnej. 7 czerwca Biuro Służby Cywilnej Hongkongu ogłosiło nowy kodeks służby cywilnej, w którym jako jedną z głównych wartości, którymi ma się kierować 173 000 urzędników służby cywilnej Specjalnego Regionu Administracyjnego, wskazano „utrzymanie porządku konstytucyjnego i bezpieczeństwa narodowego”. 6 sierpnia otwarto Galerię Wystaw Bezpieczeństwa Narodowego, w której protesty z 2019 r. przedstawiono jako „kolorową rewolucję”. Biuro Służby Cywilnej wezwało wszystkich pracowników rządowych do odwiedzenia galerii przynajmniej raz przed końcem 2026 r.

¹⁴ <https://worldjusticeproject.org/rule-of-law-index/global>.

18 listopada rząd zorganizował ceremonię inaugurującą program szkolenia opiekunów ds. edukacji w zakresie bezpieczeństwa narodowego dla pierwszej grupy 120 „opiekunów” ds. bezpieczeństwa narodowego. Rząd zapowiedział, że do 2025 r. planuje przeszkolić co najmniej 2 600 opiekunów ds. edukacji w zakresie bezpieczeństwa narodowego, z których każdy ma przekazywać związane z tym treści co najmniej 30 osobom rocznie. Rząd Hongkongu przewiduje, że każdego roku ponad 78 000 osób otrzyma treści dotyczące ochrony bezpieczeństwa narodowego.

W 2024 r. Urząd ds. Edukacji ponownie podkreślił znaczenie edukacji w zakresie bezpieczeństwa narodowego. Spośród serii sprawozdań opublikowanych 25 czerwca inspektorzy szkolni skrytykowali szkołę dla dzieci z umiarkowanymi trudnościami w uczeniu się za niewprowadzanie treści dotyczących konstytucji Chin oraz „niepełne wdrażanie” działań edukacyjnych w zakresie bezpieczeństwa narodowego.

Rząd sprawował również większą kontrolę nad zawodem pracownika socjalnego. 3 lipca 2024 r. Rada Ustawodawcza przyjęła nowelizację rozporządzenia w sprawie rejestracji pracowników socjalnych, na mocy której osoby mianowane przez rząd zyskały większość w miejskim organie odpowiedzialnym za wydawanie licencji pracownikom socjalnym. W rozporządzeniu tym upoważniono również organ do trwałej dyskwalifikacji pracowników socjalnych skazanych za przestępstwa przeciwko bezpieczeństwu narodowemu.

W lipcu policja poinformowała, że otrzymała ponad 750 000 zgłoszeń za pośrednictwem infolinii dotyczącej kwestii bezpieczeństwa narodowego – w przypadku około 10–20 % z nich można było podjąć dalsze działania. Z kolei w grudniu policja poinformowała, że w tym roku zainstalowała w mieście 612 zestawów kamer monitorujących w celu zwiększenia bezpieczeństwa. Celem było zainstalowanie 1 300 kolejnych zestawów do końca 2025 r.

W 2024 r. jeszcze bardziej zmniejszyła się **przestrzeń dla opozycji politycznej i pluralistycznych głosów** w Hongkongu.

13 listopada przewodniczący Partii Demokratycznej Lo Kin-hei ujawnił, że kilku kluczowych członków partii oraz ich rodziny i przedsiębiorstwa otrzymali anonimowe groźby telefonicznie i za pośrednictwem wiadomości e-mail, w których oskarżano ich o postawę „antychińską i antyhongkońską” oraz ostrzegano przed możliwym więzieniem z powodu ich działalności politycznej.

19 listopada gazety Ta Kung Pao i Wen Wei Po opublikowały całostronicowe artykuły, wskazując na dziewięciu skazanych oskarżonych w sprawie dotyczącej „47 z Hongkongu” i oskarżając ich o obecne lub wcześniejsze powiązania z tą grupą polityczną. Partia Demokratyczna, będąca największą prodemokratyczną grupą polityczną w Hongkongu, nadal napotykała trudności w organizowaniu wydarzeń służących gromadzeniu środków finansowych.

Niegdyś druga co do wielkości grupa opozycji politycznej w Hongkongu, Partia Obywatelska została wykreślona z rejestru przedsiębiorstw Hongkongu 27 marca; grupa podjęła decyzję o rozwiązaniu w maju 2023 r.

Stosunki zewnętrzne Hongkongu

Stosunki zewnętrzne Hongkongu w 2024 r. charakteryzowały się dążeniem do dywersyfikacji

stosunków handlowych i gospodarczych z krajami Azji Południowo-Wschodniej, Bliskiego Wschodu i innymi rynkami wschodzącymi. W lipcu szef administracji przewodniczył delegacji podczas sześciodniowej wizyty w Laosie, Kambodży i Wietnamie. Do tej pory odwiedził siedem państw członkowskich Stowarzyszenia Narodów Azji Południowo-Wschodniej (ASEAN), z wyjątkiem Brunei, Filipin i Mjanmy/Birmy. W listopadzie udał się na siedmiodniową wizytę do Peru, gdzie wziął udział w spotkaniu liderów gospodarczych w ramach Współpracy Gospodarczej Azji i Pacyfiku. W 2024 r. Hongkong podpisał również umowę o wolnym handlu (FTA) z Peru.

We wrześniu jedyna obecnie przedstawicielka miasta w Stałym Komitecie Ogólnochińskiego Zgromadzenia Przedstawicieli Ludowych, Starry Lee, zaproponowała, aby proces umiędzynarodowienia Specjalnego Regionu Administracyjnego koncentrował się teraz na państwach objętych inicjatywą Pasa i Szlaku, państwach ASEAN oraz państwach Bliskiego Wschodu – po latach skupienia na Europie i Stanach Zjednoczonych.

Nadal ma miejsce emigracja z Hongkongu. W 2024 r. Ministerstwo Spraw Wewnętrznych Zjednoczonego Królestwa ogłosiło, że do 30 września 2024 r. otrzymało 32 429 wniosków o wydanie wiz dla obywateli brytyjskich zamieszkałych na terytoriach zamorskich. Zjednoczone Królestwo otrzymało łącznie od obywateli Hongkongu około 224 204 wniosków o objęcie specjalnym systemem wizowym, który może torować drogę do obywatelstwa. W ramach tego systemu do Zjednoczonego Królestwa przybyło około 158 000 osób. Kanada i Australia nadal otrzymywały wnioski wizowe w ramach specjalnych programów imigracyjnych dla mieszkańców Hongkongu. Pomimo emigracji liczba ludności Hongkongu utrzymuje się na stałym poziomie 7,5 miliona, głównie dzięki nowym przybyszom z Chin kontynentalnych.

10 lipca prezydent USA przedłużył status Hongkongu jako miejsca o „stanie nadzwyczajnym w państwie”, twierdząc, że sytuacja w Specjalnym Regionie Administracyjnym stanowi zagrożenie dla „bezpieczeństwa narodowego, polityki zagranicznej i gospodarki” Stanów Zjednoczonych. Zgodnie z rozporządzeniem wykonawczym Specjalny Region Administracyjny nie może już korzystać ze specjalnego traktowania gospodarczego, które wcześniej przysługiwało mu na mocy prawa USA. 19 listopada, w odpowiedzi na wyroki w sprawie dotyczącej „47 z Hongkongu”, Stany Zjednoczone ogłosiły nałożenie nowych ograniczeń wizowych na urzędników z Hongkongu.

Prawa, wolności i równość szans

Posiedzenie grupy roboczej Rady Praw Człowieka ONZ ds. powszechnego okresowego przeglądu praw człowieka w odniesieniu do Chin, obejmujące również Hongkong, odbyło się 23 stycznia. Przed posiedzeniem co najmniej siedem państw zgłosiło 13 uwag dotyczących Hongkongu, co stanowi rekordowo wysoką liczbę zapytań. Podczas posiedzenia 18 państw, w tym Dania, Niemcy, Irlandia i Francja, wyraziło zaniepokojenie sytuacją praw obywatelskich na tym terytorium, natomiast Stany Zjednoczone i Zjednoczone Królestwo zaapelowały do władz Hongkongu o zniesienie ustawy o bezpieczeństwie narodowym.

31 maja 2024 r. Rada Praw Człowieka ONZ opublikowała stanowisko Chin w sprawie wniosków i zaleceń. Chiny odrzuciły 14 z 23 zaleceń dotyczących praw człowieka odnoszących się do Hongkongu, które zostały przedstawione przez 20 państw. Państwa, których zalecenia zostały odrzucone, to Belgia, Czechy, Dania, Luksemburg, Niderlandy i Austria. Chiny odrzuciły wszystkie zalecenia dotyczące ustawy o bezpieczeństwie

narodowym w Hongkongu, uznając je za oparte na „fałszywych informacjach”. Tymczasem Chiny oświadczyły, że „przyjęły i już wdrożyły” zalecenia Niemiec (w sprawie przywrócenia pełnego poszanowania praworządności oraz praw społeczeństwa obywatelskiego i praw politycznych w Hongkongu), Francji (zagwarantowanie wolności wypowiedzi i zrzeszania się, w tym w internecie, także w Hongkongu) i Litwy (zagwarantowanie wszystkim obywatelom prawa do wyrażania opinii i wypowiedzi bez obawy przed odwetem i cenzurą we wszystkich regionach, w tym w Hongkongu, Tybecie i innych).

4 lipca na posiedzeniu plenarnym Rady Praw Człowieka ONZ omówiono i przyjęto sprawozdanie z przeglądu dotyczące Chin.

W 2024 r. eksperci Organizacji Narodów Zjednoczonych dwukrotnie wyrazili zaniepokojenie sytuacją w zakresie praw podstawowych w Hongkongu, kierując pisma do stałego przedstawicielstwa Chin w Genewie.

25 stycznia specjalny sprawozdawca ONZ ds. tortur i innego okrutnego, niehumanitarnego lub poniżającego traktowania albo karania wyraził „zaniepokojenie” faktem, że główny świadek oskarżenia w procesie wytoczonym na podstawie ustawy o bezpieczeństwie narodowym przeciwko Jimmy’emu Laiowi, Andy’emu Li „był poddany torturom lub innemu okrutnemu, niehumanitarnemu lub poniżającemu traktowaniu albo karaniu” w więzieniu w Chinach kontynentalnych, a „w wyniku z tego zmuszono go do przyznania się, że spiskował z Jimmy’em Lai w celu zawarcia umowy z zagranicznymi podmiotami”¹⁵.

22 marca 2024 r. opublikowano oświadczenie specjalnych sprawozdawców ONZ w następujących sprawach: (i) promocja i ochrona prawa do wolności opinii i wypowiedzi; (ii) prawo do nauki; (iii) prawo do wolności pokojowego zgromadzania się i zrzeszania się; (iv) sytuacja obrońców praw człowieka; (v) niezawisłość sędziów i prawników; oraz (vi) promocja i ochrona praw człowieka oraz podstawowych wolności podczas zwalczania terroryzmu. W oświadczeniu stwierdzono, że przepisy art. 23 obejmują „liczne środki, które w sposób istotny i nieuzasadniony ograniczałyby korzystanie z praw człowieka i podstawowych wolności oraz byłyby niezgodne z Powszechną deklaracją praw człowieka, Międzynarodowym paktem praw obywatelskich i politycznych oraz Międzynarodowym paktem praw gospodarczych, społecznych i kulturalnych”¹⁶.

W ubiegłym roku Hongkong nadal odnotowywał spadek w różnych globalnych rankingach dotyczących praw. W rankingu dotyczącym wskaźnika wolności człowieka z 2024 r. opracowanym przez Cato Institute i Fraser Institute Hongkong spadł z 46. miejsca w 2023 r. na 50. miejsce spośród 165¹⁷. Według sprawozdania organizacji pozarządowej Freedom House w 2024 r. Hongkong był terytorium „częściowo wolnym”, uzyskując 41 punktów na 100, co niemal odpowiada wynikowi z 2023 r., kiedy to Hongkong zajął 42. miejsce na 100¹⁸.

Sytuacja w zakresie wolności prasy uległa dalszemu pogorszeniu. W światowym rankingu dotyczącym wskaźnika wolności prasy opracowanym przez organizację Reporterzy bez Granic i opublikowanym 3 maja Hongkong zajął 135. miejsce wśród 180 państw i regionów¹⁹. Według rankingu wolności prasy opracowanego przez stowarzyszenie dziennikarzy

¹⁵ <https://spcommreports.ohchr.org/TMResultsBase/DownloadPublicCommunicationFile?gId=28734>.

¹⁶ <https://spcommreports.ohchr.org/TMResultsBase/DownloadPublicCommunicationFile?gId=28893>.

¹⁷ <https://www.cato.org/human-freedom-index/2024>.

¹⁸ <https://freedomhouse.org/country/hong-kong/freedom-world/2024>.

¹⁹ <https://rsf.org/en/index>.

Hongkongu (HKJA) i opublikowanego 20 sierpnia 2024 r. zarówno ogół społeczeństwa, jak i dziennikarze w Hongkongu doświadczali w 2023 r. ograniczeń w obszarze wolności prasy²⁰.

W ciągu roku HKJA znalazło się pod szczególną presją. 25 stycznia 2024 r. związek zawodowy ujawnił, że w ramach przeglądu sprawozdania finansowego HKJA za lata 2017–2018 Urząd Skarbowy (organ podatkowy Hongkongu) zażądał od tego stowarzyszenia 400 000 HKD (45 000 EUR) tytułem podatku dochodowego. Władze zwróciły się do HKJA o złożenie deklaracji podatkowych za sześć lat, obejmujących okres 2017–2018 i 2022–2023. HKJA złożył sprzeciw wobec tej oceny. W kwietniu koncert zorganizowany przez HKJA, mający na celu zgromadzenie środków finansowych, musiał zostać przeniesiony do internetu z powodu „siły wyższej”. W maju były przewodniczący HKJA zdecydował się nie ubiegać o reelekcję, stwierdzając, że stowarzyszenie „może zostać zaatakowane, jeżeli nadal będę pełnić swoją funkcję”. 21 czerwca, dzień przed dorocznym walnym zgromadzeniem, HKJA musiało wezwać członków do zignorowania anonimowej wiadomości na WhatsAppie ostrzegającej przed uczestnictwem z powodu „obaw o bezpieczeństwo”.

13 września HKJA ujawniło, że między czerwcem a sierpniem „dziesiątki dziennikarzy, członków ich rodzin lub pracodawców członków ich rodzin, a także sąsiedzi i współpracownicy, byli nękani i zastraszani zarówno w internecie, jak i poza nim”. W jednym przypadku wynajmujący mieszkanie dziennikarza oraz agent nieruchomości otrzymali anonimowe pisma zawierające groźby „niewyobrażalnych konsekwencji” i „strat pobocznych”, chyba że najemca zostanie eksmitowany z nieruchomości i dzielnicy. Po tym, jak przewodniczący HKJA zgłosił sprawę policji, sytuacja została opanowana. Pod koniec roku dziennikarzy zaczęto jednak nękać ponownie.

24 września 2024 r. Sąd Najwyższy rozpoznał sprawę dotyczącą kontroli sądowej wniesioną przez HKJA w związku z nowym przepisem ograniczającym dostęp dziennikarzy do publicznego rejestru zarządzanego przez Departament Transportu. Związek zawodowy zakwestionował zgodność nowego przepisu z zasadą wolności prasy. Do 31 grudnia nie wydano żadnego orzeczenia w tej sprawie.

Po przyjęciu przepisów art. 23 Wall Street Journal ogłosił 2 maja 2024 r. decyzję o przeniesieniu swojej siedziby głównej w Azji z Hongkongu do Singapuru. W lipcu Wall Street Journal zwolnił dziennikarkę po jej wyborze na przewodniczącą HKJA.

Lokalne media często dostosowywały się do oficjalnego stanowiska rządu Hongkongu przy relacjonowaniu wydarzeń. Na przykład media głównego nurtu unikały określania Williama Lai jako „Prezydenta Tajwanu”, używając zamiast tego terminów takich jak „przywódca Tajwanu” lub „Lai z Tajwanu”. Był to zwrot w porównaniu z sytuacją sprzed czterech lat, kiedy to media głównego nurtu nadal określały ówczesną prezydent Tsai Ing-wen mianem „Prezydent Tajwanu”.

Władze Hongkongu nadal stosowały przepisy imigracyjne, aby uniemożliwić wjazd do Specjalnego Regionu Administracyjnego dziennikarzom uznawanym za nieprzychylnych oraz działaczom na rzecz wolności prasy²¹. 10 kwietnia 2024 r. przedstawicielka organizacji

²⁰ <https://hkja.org.hk/en/press-release/press-freedom-in-hong-kong-at-11-year-low-according-to-media-survey-amid-fears-over-article-23-national-security-law/>.

²¹ W ubiegłym roku rząd Hongkongu odmówił również wjazdu działaczom. 27 czerwca odmówiono wjazdu japońskiemu działaczowi. 8 września odmówiono wjazdu niemieckiemu działaczowi. Tuż przed wjazdem do Hongkongu niemiecki działacz udał się do Chin kontynentalnych. Współpracował z Tibet Initiative Deutschland – organizacją, która opowiadała się za samostanowieniem w chińskim

Reporterzy bez Granic, posiadająca polskie obywatelstwo, została zatrzymana na sześć godzin i odmówiono jej wjazdu do Hongkongu po przybyciu na terytorium, gdzie planowała monitorować proces przeciwko przedsiębiorcy medialnemu Jimmy'emu Laiowi. W sierpniu dziennikarzowi z siedziby głównej Bloomberg w Chinach kontynentalnych, który planował przeprowadzkę do Hongkongu, odmówiono wydania wize pracowniczej. 14 września francuskiej fotoreporterce odmówiono wjazdu do Hongkongu, prawdopodobnie z powodu zdjęcia uwięzionego Jimmy'ego Laiego, wykonanego na zlecenie Associated Press.

W 2024 r. nadal nie odnaleziono zaginionego dziennikarza specjalizującego się w tematyce chińskiej polityki obronnej i dyplomacji w South China Morning Post, który relacjonował przebieg wydarzeń na Forum Xiangshan w Pekinie w październiku 2023 r.

Pozytywnym akcentem było to, że 4 września Sąd Apelacyjny utrzymał w mocy orzeczenie sądu niższej instancji, który odmówił przywrócenia ostrzeżenia wydanego przez Urząd ds. Komunikacji wobec zawieszono już programu satyrycznego „Headliner”, produkowanego przez RTHK, publicznego nadawcę Hongkongu.

W 2024 r. wolność wypowiedzi była dalej ograniczana. Od 15 maja YouTube zablokował lokalny dostęp do 32 filmów związanych z piosenką o charakterze protestacyjnym „Chwała dla Hongkongu”. Decyzja zapadła po tym, jak Sąd Najwyższy umożliwił rządowi zastosowanie tymczasowego zakazu sądowego rozpowszechniania piosenki, która, według władz, „była wykorzystywana do podżegania innych” do popełniania przestępstw związanych z bezpieczeństwem narodowym, takich jak secesjonizm i podburzanie.

W 2024 r. przestrzeń dla krytycznie nastawionych artystów i niezależnych instytucji kultury skurczyła się jeszcze bardziej.

Artyści, tacy jak prodemokratyczni producenci filmowi, borykają się z cięciami finansowymi i naciskami politycznymi. 24 października 2024 r. niezależna organizacja filmowa Ying e Chi ogłosiła zakończenie swojej działalności, a jeden z jej założycieli przeniósł się w sierpniu do Tajwanu, aby wznowić działalność, powołując się na „stosunkowo wolne środowisko” na Tajwanie. Instytucja ta rozpowszechniała kontrowersyjne filmy dokumentalne o tematyce politycznej, takie jak nagrodzony film „Lost in the Fumes”. 17 grudnia Federacja Towarzystw Teatralnych Hongkongu ogłosiła, że po raz drugi z rzędu Departament Usług Rekreacyjnych i Kulturalnych rządu Hongkongu nie udostępni miejsca na coroczną ceremonię wręczenia nagród teatralnych zaplanowaną na kwiecień 2025 r. Tego samego dnia Federacja Towarzystw Teatralnych Hongkongu ogłosiła również, że Hongkońska Rada Rozwoju Sztuki po raz drugi z rzędu nie udzieli wsparcia finansowego na organizację ceremonii. Z dokumentów sprzed dwóch lat wynika, że Rada była niezadowolona z zaproszenia na ceremonię niezależnego dziennikarza oraz satyrycznego rysownika, którzy pełnili rolę osób wręczających nagrody w poprzednich latach.

W 2024 r. w ostatniej chwili odwołano także szereg koncertów artystów sympatyzujących z ruchem prodemokratycznym. Na przykład 4 grudnia Orkiestra Festiwalu w Hongkongu ogłosiła, że zaplanowany na 8 grudnia koncert musiał zostać odwołany z powodu „nagłej kontroli i prac naprawczych” w ratuszu w Tsuen Wan. Jednocześnie 5 lutego odwołano przedstawienie „Accidental Death of an Anarchist”, zaplanowane na dni 21 lutego – 2 marca. 30 stycznia trupie teatralnej „Fire Makes Us Human” odebrano możliwość zorganizowania

regionie, oraz był współzałożycielem organizacji pozarządowej Freiheit für Hongkong, która działała na rzecz demokratycznego, wolnego Hongkongu.

przedstawień zaplanowanych na 2–4 lutego w miejscach, które wcześniej zapewniła jej szkoła. Założyciel trupy wyjaśnił, że szkoła podjęła taką decyzję, ponieważ Urząd ds. Edukacji powołał się na wytyczne „Bezpieczeństwo narodowe: szczególne środki dla szkół”. Założyciel oświadczył, że oskarżono go o publikowanie „niestosownych komentarzy” w internecie. Grupa ogłosiła później, że zawiesi działalność.

31 marca zamknęła się niezależna księgarnia Mount Zero, powołując się na stałą presję ze strony władz. 20 sierpnia zamknęła się również inna księgarnia – Mellow Out.

Nie widać oznak poprawy sytuacji w zakresie wolności zgromadzeń i organizowania pokojowych protestów. Chociaż w 2024 r. sporadycznie miały miejsce małe protesty przed siedzibą rządu, nie odbyły się żadne większe demonstracje. W szczególności w październiku szef administracji Hongkongu odrzucił apel byłego sekretarza ds. transportu i mieszkalnictwa, który wzywał rząd do zezwolenia na pokojowe protesty i zgromadzenia w celu „odwrócenia negatywnego wizerunku” Specjalnego Regionu Administracyjnego.

Propekińska hongkońska federacja związków zawodowych oraz propekińska federacja związków zawodowych Hongkongu i Kowloon potwierdziły oddzielnie w 2024 r., że po raz drugi z rzędu nie będą organizować protestów 1 maja (Święto Pracy). Oddzielnie przed Biurem UE w Hongkongu odbyły się cztery protesty grup propekińskich, które krytykowały oświadczenia UE dotyczące rozwoju sytuacji politycznej w Hongkongu.

W 2024 r. dawniej masowe czuwanie przy świecach w parku Victoria, organizowane 4 czerwca dla upamiętnienia stłumienia protestów na placu Tiananmen w 1989 r. przez grupę społeczeństwa obywatelskiego – Hongkoński Sojusz Wsparcia Patriotycznych Ruchów Demokratycznych – nie odbyło się piąty rok z rzędu. Obecność przedstawicieli biura UE i konsulatów państw członkowskich UE w parku Victoria w nocy 4 czerwca była szeroko relacjonowana w lokalnych mediach. Biuro UE ponownie zapaliło świece w oknach swoich biur jako wyraz pamięci. W tym dniu policja aresztowała cztery osoby w wieku 23–69 lat, po czym zwolniła je za kaucją.

W 2024 r. nadal zagrożona była również wolność zrzeszania się. 23 lipca Chrześcijański Instytut w Hongkongu ogłosił zakończenie swojej działalności, wyjaśniając, że obecne warunki utrudniają „swobodne” realizowanie jego misji. Grupa była członkiem rozwiązanego już Civil Human Rights Front i Sojuszu Hongkońskiego.

Organizacje społeczeństwa obywatelskiego działające na rzecz praw człowieka, które były aktywne w mieście, nadal znajdowały się pod presją. Powszechnym zjawiskiem było instytucjonalne i anonimowe nękanie podmiotów społeczeństwa obywatelskiego, podobne do praktyk opisanych przez HKJA. Takie nękanie dotyczyło również innych departamentów rządowych, takich jak organy podatkowe lub organy ochrony przeciwpożarowej. Kolejnym powodem do niepokoju w 2024 r. był spadek dostępności zarówno publicznych, jak i prywatnych środków finansowych dla niektórych organizacji pozarządowych. Niemniej jednak podmioty społeczeństwa obywatelskiego, które nadal działają w mieście, wykazały się niezwykłą odpornością, poszukując sposobów na funkcjonowanie w pozostałej przestrzeni i – w miarę możliwości – jej poszerzanie.

Nadal obawy budziła kwestia praw więźniów. Chow Hang-tung, zatrzymana działaczka prodemokratyczna i członkini Sojuszu Hongkońskiego, w 2024 r. była wielokrotnie przetrzymywana w izolacji.

W styczniu strażnika więziennego i czterech więźniów z zakładu karnego Pik Uk oskarżono o „umyślne spowodowanie ciężkich obrażeń ciała” u 18-letniego więźnia, który nie był więźniem politycznym. Zgłoszono, że funkcjonariusz Departamentu Służby Więziennej spowodował u ofiary pęknięcie odbytu oraz perforację odbytnicy. W czerwcu w tej samej sprawie oskarżono emerytowanego funkcjonariusza o to, że nie zgłosił ataku.

W sprawozdaniu rocznym za 2023 r. dotyczącym wizyt sędziów pokoju, opublikowanym we wrześniu 2024 r., sędziowie pokoju – liderzy społeczności powołani przede wszystkim do wizyt w różnych instytucjach karnych w celu zapewnienia praw więźniów – otrzymali i rozpatrzyli 71 skarg, co stanowi wzrost o 69 % w porównaniu z poprzednim rokiem.

Nadal zagrożona była również **wolność akademicka**. Autocenzura była powszechna, w szczególności w dziedzinie nauk społecznych i humanistycznych. Krytyczne głosy środowiska akademickiego były marginalizowane. W 80-stronicowym badaniu pt. „Nie możemy już pisać prawdy: wolność akademicka w Hongkongu a ustawa o bezpieczeństwie narodowym”, opublikowanym 24 września, dwie amerykańskie organizacje zajmujące się prawami człowieka – Human Rights Watch oraz Hong Kong Democracy Council – wskazały, że przepisy dotyczące bezpieczeństwa narodowego wywierają daleko idący wpływ na szkoły wyższe w Hongkongu. W 2024 r. na uniwersytetach w Hongkongu doszło do połączenia kilku wydziałów nauk społecznych kosztem „nauk politycznych”. W sierpniu Uniwersytet Chiński w Hongkongu zrestrukturyzował istniejący od 54 lat Wydział Rządu i Administracji Publicznej, degradując go do rangi programu i włączając w nowo utworzoną Szkołę Nauk o Zarządzaniu i Polityce. Miejski Uniwersytet w Hongkongu również wprowadził zmiany, zmieniając nazwę swojego programu studiów licencjackich w dziedzinie polityki publicznej i polityki na „sprawy publiczne i zarządzanie”.

W 2024 r. w Hongkongu nadal pojawiały się obiecujące oznaki postępu w zakresie praw osób LGBTIQ+. We wrześniu 2023 r. Sąd Apelacyjny orzekł, że dyskryminująca polityka mieszkaniowa i prawo spadkowe Hongkongu oparte na orientacji seksualnej są niezgodne z konstytucją, co stanowi kolejny ważny krok w kierunku poszanowania praw osób LGBTIQ+ w Hongkongu. Pomimo propozycji propekińskiego posła, który wezwał Pekin do uchylecia tej decyzji, 6 grudnia Departament Sprawiedliwości potwierdził, że „spory prawne powinny być rozstrzygane lokalnie”.

29 kwietnia działacz transpłciowy Henry Tse otrzymał nowy dowód tożsamości, po tym, jak z powodzeniem zmienił oznaczenie płci w wyniku serii pozwów sądowych przeciwko administracji miasta, które trwały siedem lat.

We wrześniu 2023 r. Sąd Apelacyjny orzekł, że obowiązkiem rządu jest zapewnienie w ciągu następnych dwóch lat alternatywnych ram ochrony związków homoseksualnych. W maju 2024 r. sekretarz ds. konstytucji i stosunków z Chinami kontynentalnymi przyznał, że władze analizują tę „złożoną” kwestię. Tymczasem z raportu medialnego opublikowanego 18 czerwca wynika, że Biuro ds. Konstytucji i Stosunków z Chinami Kontynentalnymi ograniczyło połowę swojego finansowania na rzecz grup społeczeństwa obywatelskiego wspierających grupy mniejszości seksualnych w ramach programu finansowania na rzecz równych szans (orientacji seksualnej).

Wolność religii w 2024 r. nadal była w dużej mierze objęta ochroną, choć pojawiły się sygnały dalszego dostosowywania polityki w tym zakresie do oczekiwań politycznych.

W sprawozdaniu pt. „Wrogie przejęcie: Komunistyczna Partia Chin i wspólnoty religijne w Hongkongu” opublikowanym 30 stycznia 2024 r., amerykańska organizacja Committee for Freedom in Hong Kong Foundation przyznała, że „prześladowania religijne w Hongkongu nie są tak poważne, jak w Chinach kontynentalnych”. Na przywódców religijnych w Specjalnym Regionie Administracyjnym wywierano jednak presję, aby propagowali priorytety Partii Komunistycznej, w tym akceptowali egzekwowanie przepisów dotyczących bezpieczeństwa narodowego. Drugi rok z rzędu kościół anglikański wywiesił chińską flagę narodową z okazji Narodowego Dnia Chin przypadającego 1 października, co spotkało się z krytyką ze strony wiernych.

Jeżeli chodzi o **osoby ubiegające się o azyl**, 5 listopada sekretarz ds. bezpieczeństwa ujawnił, że rząd Hongkongu wyznaczył cel, jakim jest repatriacja każdego roku co najmniej 1 320 „osób ubiegających się bezpodstawnie o azyl i powołujących się na zasadę non-refoulement”. Sytuacja osób ubiegających się o azyl w Hongkongu pozostaje niepewna, ponieważ Hongkong nie jest sygnatariuszem Konwencji dotyczącej statusu uchodźców z 1951 r. ani Protokołu dotyczącego statusu uchodźców z 1967 r. Organizacje społeczeństwa obywatelskiego wspierające osoby ubiegające się o azyl znalazły się pod presją w 2024 r.

Jeżeli chodzi o **prawa pracownicze**, w 2024 r. Rada Doradcza ds. Pracy osiągnęła porozumienie co do ustalenia nowego progu zatrudnienia na podstawie „ciągłej umowy” w wymiarze 68 godzin w ciągu 4 tygodni, aby rozszerzyć ustawowe świadczenia na większą liczbę pracowników²². Organizacje pracy zgłosiły wzrost liczby wypadków przy pracy rok do roku, zwłaszcza w sektorze logistyki i magazynów. Stowarzyszenie na rzecz praw ofiar wypadków przy pracy zgłosiło w 2024 r. 19 zgonów i 6 poważnych obrażeń w 25 incydentach w porównaniu z zaledwie 5 wypadkami w tych sektorach w 2023 r.

400 000 migrujących pracowników domowych w Hongkongu pozostało grupą szczególnie wrażliwą pomimo stosunkowo zaawansowanych (zgodnie z normami międzynarodowymi) ram prawnych regulujących ich pracę, a także stałego dostępu do wymiaru sprawiedliwości i opieki medycznej. Hongkońska Federacja Związków Zawodowych Pracowników Domowych z Azji ujawniła, że w 2024 r. zajmowała się 13 przypadkami zagranicznych pracowników domowych, którzy byli zmuszani do pracy pomimo pogorszenia stanu zdrowia. W jednym przypadku pracodawca wywierał presję na pracownicę domową z Filipin, by nie poddawała się chemioterapii.

Władze Hongkongu nie opublikowały oficjalnych danych dotyczących odsetka ludności żyjącej poniżej granicy ubóstwa od 2021 r., czyli od ostatniego roku, w którym wyznaczono oficjalną granicę ubóstwa. Zgodnie z orędziem politycznym szefa administracji ogłoszonym w październiku 2024 r. w Hongkongu w 2024 r. istniało około 110 000 gospodarstw domowych. Oczekuje się, że przepisy regulujące kwestię tego rodzaju mieszkań oraz poprawiające warunki życia najemców zostaną przedstawione najwcześniej w 2025 r.

II. Zmiany gospodarcze

Hongkong sprawuje niezależną władzę w zakresie wdrażania umów handlowych i ustala politykę pieniężną niezależnie od Chin kontynentalnych. W 2024 r. Hongkong pozostał jurysdykcją odrębną od Chin kontynentalnych, w szczególności w kwestiach polityki gospodarczej. Zachował odrębną walutę niepodlegającą ograniczeniom kapitałowym oraz

²² Projekt ustawy nowelizującej zostanie złożony w pierwszej połowie 2025 r.

odrębne struktury regulacyjne służące do nadzorowania przedsiębiorstw działających na terytorium Hongkongu. Priorytety rządu w ciągu roku obejmowały: (i) nawiązywanie kontaktów ze światem, w tym rynkami Bliskiego Wschodu i Azji; (ii) przyciąganie pracowników wykwalifikowanych i przedsiębiorstw do Hongkongu; (iii) wspieranie gospodarki i innowacji; oraz (iv) dalsza integracja gospodarcza z Chinami kontynentalnymi.

Według Światowego Raportu Inwestycyjnego 2024 opublikowanego przez Konferencję Narodów Zjednoczonych do spraw Handlu i Rozwoju, w 2023 r. Hongkong był **czwartym co do wielkości miejscem na świecie, jeżeli chodzi o napływ bezpośrednich inwestycji zagranicznych**²³. Najnowsze badanie rządu Hongkongu dotyczące przedsiębiorstw zagranicznych wskazuje, że ich liczba na tym terytorium wzrosła w 2024 r., przekraczając poziom sprzed pandemii COVID-19, przy czym UE pozostaje największą, inną niż chińska, społecznością biznesową w Hongkongu. Obecność Unii Europejskiej w świecie biznesu wyraźnie wzrosła – w 2024 r. liczba unijnych przedsiębiorstw działających w Hongkongu zwiększyła się o 5,9 %, co oznacza wzrost o 2,3 % w porównaniu z 2019 r. W 2024 r. w Hongkongu działało co najmniej 1 640 przedsiębiorstw z UE. Połowa tych przedsiębiorstw z UE wykorzystuje Hongkong jako swoją siedzibę regionalną lub biura regionalne, co stanowi spadek o 9,8 % w porównaniu z 2019 r.

Gospodarka Hongkongu jest **zdominowana przez usługi** (stanowiące 94 % PKB), w tym usługi finansowe i logistykę, podczas gdy produkcja stanowi jedynie niewielki odsetek PKB (1 %). Hongkong należy do największych **gospodarek handlowych** na świecie (zajmując siódme miejsce w Przeglądzie statystycznym handlu światowego 2023 WTO – według najnowszych danych dostępnych w momencie opracowywania niniejszego dokumentu²⁴). Handel towarami, w dużej mierze oparty na powrotnym wywozie, stanowi około 299 % PKB, co wskazuje na otwartość gospodarki na handel²⁵.

W połowie 2024 r. **liczba ludności** Hongkongu osiągnęła 7,53 mln, co oznacza wzrost o 0,1 % od końca 2023 r. i o 0,2 % w stosunku do poziomu osiągniętego tuż przed pandemią COVID-19 (koniec 2019 r.). Podczas pandemii około 170 000 mieszkańców opuściło Hongkong²⁶.

Gospodarka Hongkongu rosła drugi rok z rzędu – w 2024 r. odnotowano wzrost PKB o 2,5 % rok do roku²⁷, po wzroście o 3,2 % w 2023 r. Stopa wzrostu mieściła się w niższym zakresie prognozy rządu przedstawionej w budżecie na lata 2024–2025 (opublikowanej w lutym 2024 r.) zakładającej wzrost PKB o 2,5–3,5 % w ciągu roku. Wzrost gospodarczy był wspierany przez: (i) wzrost zagranicznego handlu towarami i usługami, sektor logistyczny i budownictwo; oraz (ii) stopniowe ożywienie sektora finansowego w ciągu roku. Spożycie prywatne jednak spadło, a sektory uzależnione od wpływów z turystyki nadal osiągają niezadowalające wyniki w porównaniu z okresami sprzed pandemii.

²³ Strona internetowa UNCTAD:

<https://unctad.org/publication/world-investment-report-2024>.

²⁴ World Trade Statistical Review 2023 [Przegląd statystyczny handlu światowego 2023], Światowa Organizacja Handlu:

https://www.wto.org/english/res_e/publications_e/wtsr_2023_e.htm.

²⁵ Stosunek wartości całkowitego handlu zagranicznego do PKB obliczony z wykorzystaniem danych statystycznych Urzędu Statystycznego Specjalnego Regionu Administracyjnego Hongkong dotyczących PKB i handlu zagranicznego (dziewięć pierwszych miesięcy 2024 r.):

<https://www.censtatd.gov.hk/en/scode250.html>,

<https://www.censtatd.gov.hk/en/scode230.html>.

²⁶ Urząd Statystyczny Specjalnego Regionu Administracyjnego Hongkong: https://www.censtatd.gov.hk/en/web_table.html?id=110-01001.

²⁷ Komunikat prasowy rządu Specjalnego Regionu Administracyjnego Hongkong:

https://www.news.gov.hk/eng/2025/02/20250203/20250203_163405_486.html.

W 2024 r. inflacja utrzymywała się na umiarkowanym poziomie: wskaźnik cen konsumpcyjnych wzrósł w ciągu roku o 1,7 %²⁸. **Stopa bezrobocia** wyniosła 3,1 % w całym 2024 r., co stanowi nieznaczny wzrost z 2,9 % w 2023 r.²⁹

Sektor handlu i logistyki, który odpowiada za 19 % PKB Hongkongu odnotował ożywienie w ciągu roku. W pierwszych 9 miesiącach 2024 r.³⁰ PKB z działalności przywózowej i wywózowej wzrósł o 2,6 % rok do roku (po spadku o 4,4 % w całym 2023 r.), a wartość zagranicznego handlu towarami Hongkongu wzrosła o 7,3 % do 9,46 bln HKD (1,2 bln EUR³¹) w tym roku³² (po spadku o 6,7 % w 2023 r.). Pozycja Hongkongu jako centrum handlu towarami opiera się w dużej mierze na jego roli jako ośrodka tranzytu i powrotnego wywozu dla Chin kontynentalnych.

Sektor finansowy (odpowiadający za około jedną czwartą PKB Hongkongu, lecz zatrudniający jedynie 7,2 % siły roboczej) wzrósł o 0,4 % rok do roku w pierwszych 9 miesiącach 2024 r., po dwóch kolejnych latach spadku w 2022 i 2023 r.³³ Liczba **pierwszych ofert publicznych (IPO)** spadła z 90 w 2022 r. i 73 w 2023 r. do 71 w 2024 r. Całkowita kwota pozyskana w ramach IPO wzrosła jednak o 88,9 % rok do roku do 87,5 mld HKD (10,7 mld EUR). W 2024 r. Hongkong był czwartym co do wielkości miejscem na świecie, jeżeli chodzi o wartość IPO, co stanowi wzrost z ósmego miejsca w 2023 r. (w 2022 i 2021 r. Hongkong zajął czwarte miejsce, w 2020 r. – drugie, a w 2019 r. – pierwsze).

Hongkoński indeks Hang Seng odnotował w ciągu roku wzrost o 17,7 %, a **kapitalizacja rynkowa** na giełdzie w Hongkongu wzrosła o 13,8 % do 35,3 bln HKD (4,3 bln EUR). Średnie dzienne obroty rynkowe wzrosły o 25,5 % rok do roku do 132 mld HKD (16,1 mld EUR)³⁴. Indeks Hang Seng wzrósł o 3,9 % w pierwszej połowie 2024 r. i o 13,2 % w drugiej połowie. Odbicie w drugiej połowie okresu było wspierane niższymi stopami procentowymi w Stanach Zjednoczonych i Hongkongu oraz środkami na rzecz pobudzenia gospodarki w Chinach kontynentalnych (przedsiębiorstwa z Chin kontynentalnych odpowiadają za 80 % kapitalizacji giełdowej Hongkongu). Według stanu na koniec października 2024 r. Hongkong był ósmą co do wielkości giełdą świata i piątą co do wielkości giełdą Azji pod względem kapitalizacji rynkowej, a także największym na świecie centrum finansowym *offshore* w renminbi.

Turystyka i sektory uzależnione od wpływów z turystyki muszą jeszcze powrócić do poziomu z 2018 r., który był ostatnim „normalnym” rokiem ruchu turystycznego do Hongkongu przed wybuchem pandemii COVID-19. W 2024 r. Hongkong odwiedziło 44,5 mln osób, co oznacza wzrost o 30,9 % rok do roku, ale w 2018 r. odsetek ten wyniósł jedynie 68 % liczby turystów³⁵. Odsetek turystów z Chin kontynentalnych wyniósł 76,5 %, czyli 34 mln osób. Turyści przybywający do Hongkongu wydają obecnie mniej niż w przeszłości, a w pierwszych dziewięciu miesiącach 2024 r. (ostatni okres, za który dostępne są dane) turyści wydali około 17 % mniej na mieszkańca niż w 2018 r. W połączeniu z mniejszą liczbą osób przyjeżdżających do Hongkongu spowodowało to spadek miesięcznych wydatków

²⁸ Urząd Statystyczny Specjalnego Regionu Administracyjnego Hongkong https://www.censtatd.gov.hk/en/web_table.html?id=510-60001.

²⁹ Urząd Statystyczny Specjalnego Regionu Administracyjnego Hongkong https://www.censtatd.gov.hk/en/web_table.html?id=210-06101.

³⁰ Urząd Statystyczny Specjalnego Regionu Administracyjnego Hongkong https://www.censtatd.gov.hk/en/web_table.html?id=310-34501.

³¹ W przeliczeniu na EUR: 1 EUR = 8,2 HKD (na koniec grudnia 2024 r.).

https://commission.europa.eu/funding-tenders/procedures-guidelines-tenders/information-contractors-and-beneficiaries/exchange-rate-infocoreuro_pl.

³² Urząd Statystyczny Specjalnego Regionu Administracyjnego Hongkong https://www.censtatd.gov.hk/en/web_table.html?id=410-50001.

³³ Urząd Statystyczny Specjalnego Regionu Administracyjnego Hongkong https://www.censtatd.gov.hk/en/web_table.html?id=310-34501.

³⁴ Statystyki rynkowe, strona internetowa Hong Kong Exchange and Clearing Limited:

https://www.hkex.com.hk/Market-Data/Statistics/Consolidated-Reports/HKEX-Monthly-Market-Highlights?sc_lang=en.

³⁵ Przyjazdy turystów do Hongkongu, Hongkońska Izba Turystyki

https://partnet.hkbt.com/en/research_statistics/tourism_statistics_database/index.html.

turystów o 41 % w porównaniu z 2018 r., do 16,1 mld HKD (2 mld EUR). Sektory uzależnione od wpływów z turystyki (obejmujące sektory handlu detalicznego, żywności i napojów, transportu, podróży i branżę turystyczno-hotelarską) również ucierpiały zarówno z powodu jedynie częściowego wzrostu przyjazdów turystów, jak i ich ograniczonych wydatków. W pierwszych 9 miesiącach 2024 r. PKB z **branży zakwaterowania i usług gastronomicznych** spadł o 3,4 % rok do roku i był o 26,2 % niższy niż w tym samym okresie w 2019 r. PKB ze **sprzedaży hurtowej i detalicznej** spadł w tym samym okresie o 11,1 % i był o 44,6 % niższy niż w 2019 r. Spadek sprzedaży detalicznej i usług gastronomicznych został dodatkowo pogłębiony przez wzrost liczby mieszkańców podróżujących do sąsiedniego miasta Shenzhen w celu robienia zakupów i w celu rekreacji.

W 2024 r. sytuacja w **przemysle lotniczym** i powiązanych branżach nadal się poprawiała, ale liczba lotów i pasażerów w międzynarodowym porcie lotniczym Hongkong utrzymywała się poniżej poziomów sprzed pandemii. W 2024 r. liczba lotów do i z Hongkongu wzrosła o 31,6 % do 363 309, a liczba pasażerów – o 34,5 % do 53,0 mln, jednak nadal była odpowiednio niższa, o 13,5 % i 25,7 %, niż w 2019 r. Wolumen ładunków lotniczych wzrósł o 14,1 % rok do roku, osiągając 4,9 mln ton w 2024 r. (również o 4,2 % więcej niż w 2019 r.)³⁶. Otwarcie trzeciego pasa startowego w porcie lotniczym Hongkong w 2024 r. zwiększy przepustowość transportu towarowego do 10 mln ton, a liczbę pasażerów do 120 mln rocznie.

W pierwszych 9 miesiącach roku **sektor budowlany i sektor nieruchomości** odnotowały wzrost swojego wkładu w PKB odpowiednio o 7,3 % i 0,7 %. W ciągu roku ceny nieruchomości spadły, a wskaźniki wakatów w biurach wzrosły, ale pomimo to Hongkong nadal pozostawał jednym z najdroższych miast na świecie pod względem zakupu lub wynajmu mieszkań i biur.

W tym roku utrzymano **system powiązanych kursów walutowych** Specjalnego Regionu Administracyjnego i przedział 7,75–7,85 HKD do 1 USD. Rezerwy walut obcych były w większości stabilne i na koniec 2024 r. wyniosły 421,4 mld USD, co oznacza nieznaczny spadek w porównaniu z 425,6 mld USD na koniec 2023 r.³⁷

Oczekuje się, że w roku budżetowym 2024–2025 (kończącym się w marcu 2025 r.) Hongkong odnotuje deficyt budżetowy. Byłby to piąty deficyt Specjalnego Regionu Administracyjnego w ciągu sześciu lat, nietypowy dla gospodarki, która zazwyczaj odnotowywała nadwyżki fiskalne. W budżecie przedstawionym w lutym 2024 r. prognozuje się skonsolidowany deficyt na rok budżetowy 2024–2025 w wysokości 144 mld HKD (17,6 mld EUR), co odpowiada około 4,5 % PKB Hongkongu, z wyłączeniem wpływów z emisji obligacji skarbowych. Później rząd ostrzegł, że deficyt będzie znacznie wyższy. Przedstawiony budżet opierał się na założeniu, że gospodarka wzrośnie o 2,5–3,5 %, a nie o 2,5 %, jak to miało miejsce.

Deficyty finansuje się w drodze emisji obligacji skarbowych oraz sięgania do rezerw budżetowych Hongkongu. W rezultacie w grudniu 2024 r. poziom rezerw budżetowych spadł do 664 mld HKD (80,9 mld EUR), co stanowi spadek o 4,1 % rok do roku i o 43,3 % w porównaniu z 1,2 bln HKD w marcu 2019 r.³⁸ Obecnie rezerwy odpowiadają szacunkowo

³⁶ Strona internetowa Departamentu Lotnictwa Cywilnego rządu Specjalnego Regionu Administracyjnego Hongkong
<https://www.cad.gov.hk/english/statistics.html>.

³⁷ Komunikat prasowy rządu Specjalnego Regionu Administracyjnego Hongkong:
<https://www.info.gov.hk/gia/general/202501/07/P2025010700388.htm>.

³⁸ Urząd Skarbowy, Rząd Specjalnego Regionu Administracyjnego Hongkong
https://www.try.gov.hk/internet/ehpubl_acco_monfinancial.html.

11 miesiącom wydatków w porównaniu z 24 miesiącami w 2019 r. W tym samym okresie (marzec 2019 r. – grudzień 2024 r.) dług publiczny Hongkongu wzrósł z 1,5 mld HKD do 293 mld HKD (35,7 mld EUR), czyli do poziomu 9,2 % PKB, ze względu na emisję obligacji.

Otoczenie działalności gospodarczej

Długotrwały **wpływ surowych ograniczeń związanych z COVID-19** nadal był odczuwalny dla lokalnej gospodarki, mimo że zniesiono je dwa lata temu. Wpływ ten obejmuje utrzymującą się zmniejszoną liczbę lotów i pasażerów w porcie lotniczym Hongkong oraz słabe wyniki w sektorze turystycznym i w powiązanych branżach. Ograniczenia, w tym dotyczące podróży zagranicznych, sprawiły, że prowadzenie siedzib regionalnych przedsiębiorstw w Hongkongu stało się bardziej skomplikowane, a liczba przedsiębiorstw międzynarodowych z siedzibami regionalnymi w Hongkongu nadal nie powróciła do poziomu sprzed pandemii (choć połowa przedsiębiorstw z UE prowadzących działalność w Hongkongu wciąż pełni funkcję siedzib regionalnych). Surowe przepisy związane z pandemią COVID-19 osłabiły również reputację Hongkongu jako ośrodka biznesowego oraz miejsca przyciągającego zagraniczne talenty.

Zmiany polityczne i prawne w Hongkongu, w tym wdrożenie przepisów dotyczących bezpieczeństwa narodowego, swobodnego dostępu do informacji, prywatności danych oraz sankcji w tym zakresie, również przyczyniły się do pogorszenia pozycji Hongkongu jako międzynarodowego centrum biznesowego dla zagranicznych przedsiębiorstw i talentów.

Międzynarodowa społeczność biznesowa podkreśla, jak ważne jest, aby **Hongkong pozostał gospodarką otwartą** oraz otwartym i dynamicznym społeczeństwem międzynarodowym, oferującym takie korzyści, jak swobodny przepływ kapitału i informacji, bezpieczeństwo danych oraz dostęp do zróżnicowanej puli talentów. Chociaż korzyści te wciąż w dużej mierze istnieją, niektóre przedsiębiorstwa międzynarodowe przeniosły się do innych ośrodków regionalnych.

Pomimo tych wyzwań **wiele podmiotów z sektora biznesowego nadal postrzega Hongkong jako konkurencyjne centrum biznesowe**. Do korzyści płynących z posiadania siedziby w Hongkongu należą: (i) prosty system podatkowy z niskim poziomem opodatkowania; (ii) swobodny przepływ kapitału i pełna wymienialność dolara hongkońskiego; (iii) system prawa precedensowego; (iv) niski poziom korupcji; (v) położenie geograficzne; oraz (vi) połączenie z Chinami kontynentalnymi i dostęp do nich.

Przez cały rok priorytetem politycznym pozostawało **ponowne przyciągnięcie talentów i przedsiębiorstw do Hongkongu**. Liczba **ludności aktywnej zawodowo** wzrosła o 0,3 % rok do roku, do 3,83 mln pracowników na koniec 2024 r., jednak nadal była o 3,5 % niższa od poziomu sprzed pandemii oraz poziomu sprzed wprowadzenia ustawy o bezpieczeństwie narodowym (3,97 mln). W ciągu roku większość pracowników przyciągniętych do Hongkongu w ramach różnych rządowych programów na rzecz talentów stanowili obywatele Chin kontynentalnych (np. 98 % wniosków zatwierdzonych w ramach programu Quality Migrant Admission Scheme; 92 % – w ramach programu Technology Talent Admission Scheme; oraz 95 % – w ramach programu Top Talent Pass).

W listopadzie 2024 r. rząd ogłosił, że Urząd ds. Przyciągania Przedsiębiorstw Strategicznych przyciągnął do Hongkongu łącznie 57 przedsiębiorstw strategicznych od momentu rozpoczęcia

działalności w grudniu 2022 r.³⁹, głównie z Chin kontynentalnych i w mniejszym stopniu z innych części świata (w tym z Europy).

Z rocznego badania w sprawie przedsiębiorstw zagranicznych w Hongkongu, przeprowadzonego niedawno przez Urząd Statystyczny Hongkongu⁴⁰, wynika, że **liczba przedsiębiorstw zagranicznych** (z wyłączeniem przedsiębiorstw z Chin kontynentalnych) wzrosła w 2024 r. o 7,0 % w porównaniu z 2023 r., osiągając rekordowo wysoki poziom 7 340. Z badania wynika, że liczba przedsiębiorstw zagranicznych również wzrosła do poziomu sprzed pandemii, co oznacza wzrost o 1,4 % w porównaniu z 2019 r. Przedsiębiorstwa zagraniczne były jednak również mniejsze i zatrudniały średnio 49,5 pracowników na przedsiębiorstwo, co oznacza spadek o 4,4 % w 2023 r. (51,8 pracowników) oraz 9,2 % w 2019 r. (54,5 pracowników)⁴¹. Liczba zagranicznych przedsiębiorstw (innych niż chińskie) mających siedzibę regionalną w Specjalnym Regionie Administracyjnym utrzymywała się na wyraźnie niższym poziomie, odnotowując spadek o 17,8 % w porównaniu z 2019 r., pomimo niewielkiego wzrostu rok do roku (o 1,0 % w porównaniu z 2023 r.). W międzyczasie **liczba przedsiębiorstw z Chin kontynentalnych** z siedzibą w Hongkongu wzrosła w 2024 r. o 20,3 % rok do roku i o 45,6 % w stosunku do 2019 r. (obecnie stanowią one 26,3 % przedsiębiorstw spoza Hongkongu, w porównaniu z 19,9 % w 2019 r.).

W swoim dorocznym **orędziu politycznym z 16 października 2024 r.** szef administracji Hongkongu zaproponował strategię polityczne mające na celu poprawę rozwoju gospodarki Hongkongu. Strategię te obejmują: (i) umacnianie statusu Specjalnego Regionu Administracyjnego jako centrum finansowego, żeglugowego i handlowego; (ii) promowanie Hongkongu jako ośrodka innowacji i technologii oraz (iii) ożywienie sektora turystyki. W ramach tego orędzia politycznego zaproponowano dalsze wspieranie lokalnych talentów oraz przyciąganie talentów, przedsiębiorstw i przedsiębiorstw typu start-up z zagranicy. W orędziu politycznym zapowiedziano również dalszy rozwój Metropolii Północnej na Nowych Terytoriach Hongkongu oraz dążenie do ściślejszej integracji z obszarem metropolitalnym obejmującym Hongkong, Makau i Guangdong. Inne inicjatywy wymienione w orędziu politycznym obejmowały: (i) wzmocnienie pozycji Hongkongu jako centrum prawnego i rozwiązywania sporów oraz jako ośrodka obrotu nieruchomościami oraz (ii) wspieranie cyfryzacji gospodarki Hongkongu. W orędziu tym zapowiedziano również plany działań mających na celu rozwiązanie problemu niedoboru i wysokich kosztów nieruchomości poprzez: (i) zwiększenie podaży gruntów i liczby mieszkań publicznych oraz (ii) uregulowanie kwestii wynajmu podzielonych lokali mieszkalnych.

Aby promować Hongkong jako **międzynarodowe centrum finansowe**, rząd realizuje następujące strategię polityczne: (i) pogłębianie wzajemnego dostępu do rynku z Chinami kontynentalnymi; (ii) dalszy rozwój działalności *offshore* w zakresie renminbi oraz promowanie umiędzynarodowienia renminbi (w tym oferowanie większej liczby produktów inwestycyjnych denominowanych w renminbi); (iii) wmacnianie pozycji Hongkongu jako centrum zarządzania ryzykiem, aktywami i majątkiem (w tym kapitałem *private equity* i Family Office); (iv) rozszerzanie sieci zagranicznych (ze szczególnym uwzględnieniem krajów Bliskiego Wschodu i ASEAN) oraz (v) zachęcanie większej liczby przedsiębiorstw do

³⁹ Komunikat prasowy rządu Specjalnego Regionu Administracyjnego Hongkong:
<https://www.info.gov.hk/gia/general/202411/11/P2024111100391.htm>.

⁴⁰ Sprawozdanie z rocznego badania w sprawie przedsiębiorstw w Hongkongu, których spółki dominujące są zlokalizowane poza Hongkongiem, Urząd Statystyczny Specjalnego Regionu Administracyjnego Hongkong (wydanie z 2024 r.):
<https://www.censtatd.gov.hk/en/wbr.html?ecode=B11100042024AN24&scode=360>.

⁴¹ Wskaźniki obliczone przez Urząd Unii Europejskiej na podstawie danych z rocznego badania w sprawie przedsiębiorstw w Hongkongu, których spółki dominujące są zlokalizowane poza Hongkongiem.

wejścia na giełdę w Hongkongu. W 2024 r. wprowadzono zmiany w procesie ubiegania się o dopuszczenie do obrotu giełdowego⁴², w zasadach ładu korporacyjnego⁴³ i w systemie akcji własnych⁴⁴, przy czym wszystkie te zmiany miały na celu zachęcenie większej liczby przedsiębiorstw do wejścia na giełdę w Hongkongu. Ponadto w 2024 r. Hongkong uznał zarówno giełdę papierów wartościowych w Abu Zabi, jak i rynek finansowy w Dubaju za uznane giełdy papierów wartościowych⁴⁵, aby wspierać notowania równoległe w Hongkongu przedsiębiorstw, których pierwotne notowania miały miejsce na tych dwóch giełdach. Giełda papierów wartościowych w Hongkongu przedstawiła również plany otwarcia biura w Rijadzie. Wnioski w ramach programu ułatwień pobytowych dla inwestorów kapitałowych przyjmowano od marca, aby przyciągnąć większy kapitał. Program oferuje kwalifikującym się osobom możliwość imigracji do Hongkongu pod warunkiem dokonania inwestycji w Hongkongu o wartości co najmniej 30 mln HKD. Do kluczowych priorytetów rządu zalicza się również promowanie zielonego finansowania i technologii finansowych (FinTech).

Jeżeli chodzi o **zielone finansowanie**, w maju Hongkoński Urząd ds. Polityki Pieniężnej (HKMA) opublikował hongkońską systematykę zrównoważonego finansowania. Obejmuje ona 12 rodzajów działalności gospodarczej w czterech sektorach, a mianowicie wytwarzanie energii elektrycznej, transport, budownictwo oraz gospodarka wodna i gospodarowanie odpadami. Według HKMA systematykę tę opracowano na podstawie systematyki opartej na wspólnej płaszczyźnie porozumienia między UE a Chinami oraz systematyki UE (między innymi), również w celu ułatwienia ich stosowania⁴⁶. W grudniu 2024 r. rząd opublikował *plan działania na rzecz ujawniania informacji na temat zrównoważonego rozwoju*⁴⁷, w którym wyznaczono cel, jakim jest przyjęcie przez Hongkong standardów Międzynarodowej Rady ds. Standardów w zakresie Zrównoważoności nie później niż w 2028 r. W 2024 r. rząd Hongkongu kontynuował również emisję dodatkowych zielonych obligacji w ramach rządowego programu zielonych obligacji uruchomionego w 2018 r.

W czerwcu uruchomiono program dotacji na weryfikację poprawności projektu zielonych i zrównoważonych technologii finansowych, aby zapewnić wsparcie finansowe na rzecz zielonej technologii finansowej⁴⁸. W październiku Hongkong wydał deklarację polityczną w sprawie stosowania sztucznej inteligencji (AI) na rynku finansowym⁴⁹. W grudniu rząd opublikował projekt ustawy dotyczącej systemu regulacyjnego dla emitentów stabilnych kryptowalut powiązanych z walutami fiat⁵⁰. W ciągu roku HKMA nadal testował i badał wykorzystanie walut cyfrowych banku centralnego, zarówno w Hongkongu, jak i w płatnościach transgranicznych. Ponadto pięciu operatorom platform obrotu wirtualnymi aktywami przyznano licencję w ramach nowego systemu licencjonowania takich platform, wdrożonego przez Komisję ds. Papierów Wartościowych i Transakcji Terminowych

⁴² Wspólne oświadczenie w sprawie wydłużonego terminu ubiegania się o dopuszczenie do obrotu giełdowego:
https://www.hkex.com.hk/News/Regulatory-Announcements/2024/241018news?sc_lang=en.

⁴³ Komunikat prasowy giełdy Hong Kong Exchanges and Clearing Limited:
https://www.hkex.com.hk/News/Regulatory-Announcements/2024/2412192news?sc_lang=en.

⁴⁴ Komunikat prasowy giełdy Hong Kong Exchanges and Clearing Limited:
https://www.hkex.com.hk/News/Regulatory-Announcements/2024/240412news?sc_lang=en.

⁴⁵ Komunikat prasowy giełdy Hong Kong Exchanges and Clearing Limited:
https://www.hkex.com.hk/News/Regulatory-Announcements/2024/240719news?sc_lang=en.

⁴⁶ Komunikat prasowy Hongkońskiego Urzędu ds. Polityki Pieniężnej:
<https://www.hkma.gov.hk/eng/news-and-media/press-releases/2024/05/20240503-3/>.

⁴⁷ Komunikat prasowy rządu Specjalnego Regionu Administracyjnego Hongkong:
https://www.news.gov.hk/eng/2024/12/20241210/20241210_140433_513.html.

⁴⁸ Komunikat prasowy rządu Specjalnego Regionu Administracyjnego Hongkong:
https://www.news.gov.hk/eng/2024/06/20240628/20240628_153810_154.html.

⁴⁹ Komunikat prasowy rządu Specjalnego Regionu Administracyjnego Hongkong:
<https://www.info.gov.hk/gia/general/202410/28/P2024102800154.htm>.

⁵⁰ Komunikat prasowy rządu Specjalnego Regionu Administracyjnego Hongkong:
<https://www.info.gov.hk/gia/general/202412/06/P2024120500406.htm>.

Hongkongu, który wszedł w życie w 2023 r.⁵¹ W grudniu rząd Hongkongu poinformował Światowe Forum Przejrzystości i Wymiany Informacji do Celów Podatkowych Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD) o swoim zobowiązaniu do wdrożenia ram sprawozdawczości w zakresie kryptoaktywów (CARF)⁵².

W orędziu politycznym szefa administracji wspomniano również o planach umocnienia pozycji Hongkongu jako **międzynarodowego centrum lotnictwa, handlu i żeglugi**. Obejmują one: (i) rozbudowę sieci handlowej Hongkongu; (ii) wspieranie usług morskich i usług łańcucha dostaw o wysokiej wartości dodanej; (iii) budowę „inteligentnego portu” oraz (iv) wspieranie zielonej żeglugi. Dodatkowym celem rządu jest dalszy rozwój handlu towarami, a w szczególności handlu złotem. W listopadzie rząd opublikował plan działania na rzecz promowania dostaw ekologicznych paliw żeglugowych⁵³, a Koalicja na rzecz Zrównoważonego Paliwa Lotniczego w Hongkongu opublikowała białą księgę dotyczącą strategii na rzecz zrównoważonych paliw lotniczych⁵⁴. W tym samym miesiącu międzynarodowy port lotniczy Hongkong otworzył trzecią drogę startową⁵⁵, co miało zwiększyć roczną przepustowość do 120 milionów pasażerów oraz 10 milionów ton ładunku w perspektywie 10 lat.

W ciągu roku rząd Hongkongu kontynuował realizację planów dalszego rozwoju miasta jako centrum **innowacji i technologii**, w tym w następujących obszarach: (i) „nowa industrializacja” (zachęcanie do wykorzystania innowacji i technologii w celu rozwoju konkurencyjnej produkcji i działalności przemysłowej w Hongkongu); (ii) innowacje w dziedzinie medycyny i ochrony zdrowia; (iii) rozwój gospodarki niskich wysokości (działalności gospodarczej i branż działających w przestrzeni powietrznej do 1 000 metrów); (iv) technologie lotnicze i kosmiczne; oraz (v) nowe źródła energii. W budżecie na lata 2024–2025 (opublikowanym w lutym 2024 r.) na realizację tych nowych inicjatyw przeznaczono około 24 mld HKD (2,9 mld EUR). W lipcu uruchomiono Urząd ds. Polityki Cyfrowej⁵⁶, a we wrześniu wprowadzono program przyspieszający nową industrializację o wartości 10 mld HKD (1,2 mld EUR), mający na celu zachęcenie do zakładania „inteligentnych” zakładów produkcyjnych⁵⁷. Centrum obliczeń superkomputerowych sztucznej inteligencji rozpoczęło działalność w grudniu⁵⁸. Zapowiedziano dodatkowe środki finansowe na tworzenie instytutów badawczych w dziedzinie nauk biologicznych i technologii medycznych. Według rządu liczba przedsiębiorstw typu start-up w Specjalnym Regionie Administracyjnym wzrosła o 10 % rok do roku w 2024 r. – do 4 694⁵⁹.

⁵¹ Strona internetowa Komisji ds. Papierów Wartościowych i Transakcji Terminowych:

<https://www.sfc.hk/en/Welcome-to-the-Fintech-Contact-Point/Virtual-assets/Virtual-asset-trading-platforms-operators/Lists-of-virtual-asset-trading-platforms>.

⁵² Komunikat prasowy rządu Specjalnego Regionu Administracyjnego Hongkong:

https://www.news.gov.hk/eng/2024/12/20241213/20241213_184926_513.html.

⁵³ Komunikat prasowy rządu Specjalnego Regionu Administracyjnego Hongkong:

<https://www.info.gov.hk/gia/general/202411/15/P2024111500574.htm>.

⁵⁴ Strona internetowa Rady ds. Otoczenia Działalności Gospodarczej

https://bec.org.hk/sites/default/files/publications/SAF%20Strategy%20for%20HK_0.pdf.

⁵⁵ Komunikat prasowy międzynarodowego portu lotniczego Hongkong:

https://www.hongkongairport.com/en/media-centre/press-release/2024/pr_1763.

⁵⁶ Komunikat prasowy rządu Specjalnego Regionu Administracyjnego Hongkong:

<https://www.info.gov.hk/gia/general/202407/25/P2024072400394.htm>.

⁵⁷ Komunikat prasowy rządu Specjalnego Regionu Administracyjnego Hongkong:

<https://www.info.gov.hk/gia/general/202409/16/P2024091600176.htm>.

⁵⁸ Komunikat prasowy Cybeport:

[https://www.cyberport.hk/files/675749ae9d5c5006010568/\[Press%20Release\]%20Cyberport%20Artificial%20Intelligence%20Supercomputing%20Centre%20Officially%20Commences%20Operations.pdf](https://www.cyberport.hk/files/675749ae9d5c5006010568/[Press%20Release]%20Cyberport%20Artificial%20Intelligence%20Supercomputing%20Centre%20Officially%20Commences%20Operations.pdf).

⁵⁹ Komunikat prasowy rządu Specjalnego Regionu Administracyjnego Hongkong:

https://www.news.gov.hk/eng/2024/12/20241227/20241227_123331_719.html.

Kontynuowano prace nad budową **Metropolii Północnej**. Ten znajdujący się na północ od Koulunu obszar inwestycyjny będzie obejmował dzielnice mieszkalne, strefę I&T, centrum logistyczne i infrastrukturę połączeń kolejowych z resztą Hongkongu i Shenzhen, co jeszcze bardziej zintegruje Hongkong z obszarem metropolitalnym. W orędziu politycznym z 2024 r. szef administracji John Lee odniósł się do Metropolii Północnej jako nowej siły napędowej rozwoju gospodarczego Hongkongu. W orędziu politycznym stwierdzono, że rozwój Metropolii Północnej również zostanie przyspieszony w 2024 r., przy jednoczesnym utrzymaniu ostrożnej polityki fiskalnej. W 2024 r. ogłoszono nowy proces, w ramach którego duże działki (10–20 hektarów) będą wspólnie zabudowywane przez zwycięskich deweloperów w celu przyspieszenia rozwoju i umożliwienia skoordynowanego projektowania. W pierwszej połowie 2026 r. opublikowane zostaną koncepcyjne ramy dotyczące rozwoju miasta uniwersyteckiego w tej strefie (na które przeznaczono 80 hektarów ziemi), instytucji pomaturalnych i współpracy badawczej z Chinami kontynentalnymi i zagranicą, a w ciągu najbliższych pięciu lat planuje się budowę 60 000 lokali mieszkalnych w Metropolii Północnej.

Metropolia Północna odgrywa również ważną rolę w rozwoju innowacji i technologii (I&T). Celem rządu Hongkongu jest przyspieszenie rozwoju San Tin Technopole (strefy I & T), w tym poprzez udostępnienie nowych terenów I&T na poszczególnych etapach, począwszy od 2026–2027 r. W listopadzie rząd Hongkongu opublikował zarys swoich planów rozwoju tego obszaru⁶⁰, w którym określił, w jaki sposób będzie dalej rozwijać Park Hongkong w Metropolii Północnej (park wraz z Parkiem Shenzhen tworzą strefę współpracy w zakresie innowacji naukowo-technologicznych Shenzhen-Hongkong). Jednym z aspektów tych prac będzie ułatwienie transgranicznego przepływu personelu, materiałów, finansowania i danych. W kwietniu Park Hongkong podpisał protokoły ustaleń z około 60 przedsiębiorstwami, które wykazały zainteresowanie parkiem, przy czym około jedna czwarta tych przedsiębiorstw pochodziła z zagranicy⁶¹. W orędziu politycznym z 2024 r. stwierdzono, że pierwsza grupa najemców – w tym najemców pracujących w dziedzinie nauk biologicznych, technologii medycznej, sztucznej inteligencji i nauki o danych – może zacząć się wprowadzać w 2025 r.

Kolejnym dużym przedsięwzięciem jest budowa **sztucznych wysp Kau Yi Chau** na zachód od Hongkongu (projekt ten obejmuje 1 000 ha, które zostaną zagospodarowane na nowe dzielnice mieszkalne i biznesowe). W grudniu przedłożono sprawozdanie oceniające oddziaływanie na środowisko, w którym przedstawiono wymagane prace związane z rekultywacją⁶².

Jeśli chodzi o **politykę ochrony środowiska**, w kwietniu wprowadzono zakaz stosowania tworzyw sztucznych jednorazowego użytku⁶³, obejmujący takie produkty jak jednorazowe naczynia z tworzyw sztucznych, sztucce z tworzyw sztucznych oraz szczoteczki do zębów w restauracjach i hotelach. W maju rząd odroczył⁶⁴ na etapie próbnym wprowadzenie systemu opłat za stałe odpady komunalne, który miał na celu ograniczenie unieszkodliwiania odpadów oraz zwiększenie ich odzysku. W sprawozdaniu Departamentu Ochrony Środowiska

⁶⁰ Komunikat prasowy rządu Specjalnego Regionu Administracyjnego Hongkong: <https://www.info.gov.hk/gia/general/202411/20/P2024112000145.htm>.

⁶¹ Komunikat prasowy rządu Specjalnego Regionu Administracyjnego Hongkong: https://www.news.gov.hk/eng/2024/04/20240418/20240418_151712_533.html.

⁶² Komunikat prasowy rządu Specjalnego Regionu Administracyjnego Hongkong: https://www.news.gov.hk/eng/2024/12/20241231/20241231_150510_663.html.

⁶³ Komunikat prasowy rządu Specjalnego Regionu Administracyjnego Hongkong: <https://www.info.gov.hk/gia/general/202410/20/P2024102000250.htm>.

⁶⁴ Komunikat prasowy rządu Specjalnego Regionu Administracyjnego Hongkong: <https://www.gov.hk/en/residents/environment/waste/management/mswcharging.htm>.

z grudnia⁶⁵ wykazano, że 67 % stałych odpadów komunalnych w Hongkongu składowano na składowiskach. Pozostałe 33 % (1,97 mln ton) odzyskano, z czego 1,52 mln ton wywieziono poza Hongkong w celu recyklingu, a 0,45 mln ton poddano recyklingowi lokalnie. W czerwcu rząd opublikował strategię na rzecz rozwoju gospodarki wodorowej⁶⁶, a w grudniu ogłosił plan działania⁶⁷ na rzecz promowania elektrycznych autobusów i taksówek oraz rozbudowy infrastruktury ładowania pojazdów elektrycznych.

Polityka handlowa

Hongkong zawarł **dziewięć umów o wolnym handlu** (FTA). Są to umowy z Chinami kontynentalnymi (umowa o współpracy gospodarczej z Chinami – CEPA, czerwiec 2003 r., później poszerzona), Nową Zelandią (marzec 2010 r.), państwami członkowskimi Europejskiego Stowarzyszenia Wolnego Handlu (czerwiec 2011 r.), Chile (wrzesień 2012 r.), Makau (październik 2017 r.), Stowarzyszeniem Narodów Azji Południowo-Wschodniej (ASEAN) (listopad 2017 r.), Gruzją (czerwiec 2018 r.), Australią (marzec 2019 r.) i Peru (listopad 2024 r.). Hongkong podpisał również 24 **umowy z zagranicznymi gospodarkami** (w tym z 10 państwami członkowskimi UE) w sprawie wzajemnego popierania i ochrony inwestycji oraz zakończył negocjowanie takich umów (które oczekują na podpisanie) z Malediwami i Mjanmą/Birmą.

W marcu 2024 r. Hongkong i Bahrajn⁶⁸ podpisały umowę w sprawie wzajemnego popierania i ochrony inwestycji. W listopadzie 2024 r. Hongkong podpisał umowę o wolnym handlu z Peru⁶⁹. Trwają negocjacje umów w sprawie wzajemnego popierania i ochrony inwestycji z Bangladeszem, Egiptem, Peru, Rosją i Arabią Saudyjską. W styczniu 2024 r. Hongkong i Chorwacja podpisały kompleksową umowę o unikaniu podwójnego opodatkowania⁷⁰.

W swoim orędziu politycznym z października 2024 r. szef administracji stwierdził, że Hongkong nadal będzie ubiegał się o szybkie przystąpienie do **Regionalnego Kompleksowego Partnerstwa Gospodarczego** obejmującego 15 państw w regionie Azji i Pacyfiku. Hongkong złożył wniosek o przystąpienie do UE w 2022 r., ale do końca 2024 r. nie dołączył jeszcze do tego partnerstwa.

Integracja gospodarcza z Chinami kontynentalnymi

W październiku 2024 r. Hongkong i Chiny kontynentalne podpisały umowę zmieniającą **umowę o bliższej współpracy gospodarczej (CEPA) między Chinami kontynentalnymi a Hongkongiem w zakresie handlu usługami**⁷¹. Umowa: (i) wprowadza dodatkowe środki liberalizacji w kilku sektorach usług; (ii) ma na celu pomoc usługodawcom z Hongkongu w rozpoczęciu i prowadzeniu działalności na terenie Chin kontynentalnych; oraz (iii) ma na celu ułatwienie specjalistom w Hongkongu nabywania prawa do wykonywania zawodu

⁶⁵ Komunikat prasowy rządu Specjalnego Regionu Administracyjnego Hongkong: <https://www.info.gov.hk/gia/general/202412/19/P2024121900251.htm>.

⁶⁶ Komunikat prasowy rządu Specjalnego Regionu Administracyjnego Hongkong: https://www.news.gov.hk/eng/2024/06/20240617/20240617_171024_544.html.

⁶⁷ Komunikat prasowy rządu Specjalnego Regionu Administracyjnego Hongkong: https://www.news.gov.hk/eng/2024/12/20241210/20241210_170259_596.html.

⁶⁸ Komunikat prasowy rządu Specjalnego Regionu Administracyjnego Hongkong: <https://www.info.gov.hk/gia/general/202403/03/P2024030300365.htm?fontSize=1>.

⁶⁹ Komunikat prasowy rządu Specjalnego Regionu Administracyjnego Hongkong: <https://www.info.gov.hk/gia/general/202411/16/P2024111600021.htm>.

⁷⁰ Komunikat prasowy rządu Specjalnego Regionu Administracyjnego Hongkong: <https://www.info.gov.hk/gia/general/202401/24/P2024012400293.htm>.

⁷¹ Komunikat prasowy rządu Specjalnego Regionu Administracyjnego Hongkong: <https://www.tid.gov.hk/english/aboutus/pressspeech/press/2024/20241009.html>.

w Chinach kontynentalnych. Umowa ta łagodzi również przepisy dotyczące przedsiębiorstw zagranicznych, w tym przedsiębiorstw z Unii Europejskiej, w Hongkongu, umożliwiając im łatwiejsze uzyskanie statusu usługodawcy z Hongkongu i czerpanie korzyści wynikających z CEPA. Umowę CEPA w zakresie handlu usługami podpisano w listopadzie 2015 r., zmieniono ją po raz pierwszy w listopadzie 2019 r., a następnie uzupełniono umową CEPA w zakresie handlu towarami (podpisaną w 2018 r.).

Jeżeli chodzi o **integrację finansową i wzajemny dostęp**, rynki kapitałowe Hongkongu i Chin kontynentalnych są powiązane za sprawą programu Stock Connect łączącego giełdę z Hongkongu z giełdami z Szanghaju i Shenzhen oraz programu Bond Connect umożliwiającego wzajemny dostęp do rynku obligacji. Środki te uzupełniono we wrześniu 2021 r. uruchomieniem programu Cross-boundary Wealth Management Connect dla obszaru metropolitalnego Guangdong-Hongkong-Makau („program Cross-boundary WMC”), który to program umożliwia kwalifikującym się mieszkańcom Chin kontynentalnych, Hongkongu i Makau inwestowanie w produkty zarządzania majątkiem oferowane przez banki na rynkach każdej ze stron. W 2023 r. udoskonalono programy Stock Connect i uruchomiono komponent programu Swap Connect w kierunku z Hongkongu do Chin – system wzajemnego dostępu łączącego rynki swapów stóp procentowych Hongkongu i Chin kontynentalnych.

W styczniu 2024 r. ogłoszono środki mające na celu aktualizację programu Cross-boundary WMC, aby: (i) doprecyzować kryteria kwalifikowalności dotyczące inwestorów z Chin kontynentalnych; (ii) rozszerzyć zakres instytucji uczestniczących (o kwalifikujące się przedsiębiorstwa zajmujące się papierami wartościowymi) oraz kwalifikujących się produktów; (iii) zwiększyć kwotę inwestorów indywidualnych; oraz (iv) poprawić warunki promocji i sprzedaży⁷².

W styczniu 2024 r. HKMA i Ludowy Bank Chin ogłosiły sześć środków mających na celu pogłębienie współpracy finansowej⁷³. W kwietniu Chińska Komisja Papierów Wartościowych ogłosiła szereg środków mających na celu dalsze rozszerzenie wzajemnego dostępu dla inwestorów między rynkami kapitałowymi Chin kontynentalnych i Hongkongu⁷⁴. Środki te obejmowały: (i) rozszerzenie kwalifikujących się kapitałowych funduszy inwestycyjnych typu ETF oraz uwzględnienie funduszy inwestowania w nieruchomości typu REIT w ramach programu Stock Connect; (ii) wspieranie włączenia licznika obrotu akcjami w renminbi do komponentu programu Stock Connect w kierunku z Chin do Hongkongu (umożliwiającego inwestorom z Chin kontynentalnych nabywanie aktywów finansowych na giełdzie w Hongkongu); (iii) poprawę ustaleń dotyczących wzajemnego uznawania funduszy oraz (iv) zachęcanie przedsiębiorstw z Chin kontynentalnych do wejścia na giełdę w Hongkongu. W maju Ludowy Bank Chin, Komisja ds. Papierów Wartościowych i Transakcji Terminowych Hongkongu oraz HKMA wspólnie ogłosiły aktualizację ustaleń dotyczących wzajemnego dostępu między rynkami swapów stóp procentowych w Chinach kontynentalnych i Hongkongu („Swap Connect”)⁷⁵.

Jeżeli chodzi o **obszar metropolitalny**, polityka Hongkongu ma częściowo na celu: (i) zwiększenie integracji gospodarczej, łączności oraz harmonizację przepisów i mechanizmów;

⁷² Okólnik Hongkońskiego Urzędu ds. Polityki Pieniężnej:

<https://www.hkma.gov.hk/media/eng/doc/key-information/guidelines-and-circular/2024/20240124e2.pdf>.

⁷³ Komunikat prasowy Hongkońskiego Urzędu ds. Polityki Pieniężnej

<https://www.hkma.gov.hk/eng/news-and-media/press-releases/2024/01/20240124-3/>.

⁷⁴ Komunikat prasowy rządu Specjalnego Regionu Administracyjnego Hongkong:

https://www.news.gov.hk/eng/2024/04/20240419/20240419_190851_206.html.

⁷⁵ Komunikat prasowy rządu Specjalnego Regionu Administracyjnego Hongkong:

<https://www.info.gov.hk/gia/general/202405/13/P2024051300698.htm>.

(ii) ułatwienie przepływu towarów i osób w obrębie obszaru metropolitalnego oraz (iii) zapewnienie mieszkańcom Hongkongu możliwości życia i pracy na obszarze metropolitalnym. W czerwcu powołano Komitet Współpracy Finansowej Shenzhen-Hongkong, który odbył swoje pierwsze posiedzenie⁷⁶. W lipcu z okazji 24. sesji plenarnej Wspólnej Konferencji Współpracy Hongkong/Guangdong podpisano sześć umów o współpracy, w tym umowy o współpracy w zakresie wymiaru sprawiedliwości, testowania i certyfikacji, bezpieczeństwa żywności i opieki zdrowotnej. W orędziu politycznym z 2024 r. wskazano, że rząd Hongkongu będzie działać na rzecz dalszego ułatwiania uznawania kwalifikacji zawodowych oraz wspierania transgranicznego przepływu danych, współpracy medycznej i badań klinicznych. W orędziu politycznym ogłoszono również, że park logistyczny międzynarodowego portu lotniczego Hongkong, zlokalizowany w mieście Dongguan w Chinach, będzie dalej rozwijany, podobnie jak współpraca z portem lotniczym Zhuhai, który znajduje się w Chinach, na zachód od Hongkongu i na północ od Makau. W listopadzie podpisano umowę między władzami portu lotniczego w Hongkongu (AAHK) a grupą Zhuhai Transportation Holdings w sprawie nabycia przez AAHK 35 % udziałów w porcie lotniczym Zhuhai⁷⁷. W orędziu politycznym stwierdzono również, że Hong Kong Investment Corporation Limited, instrument inwestycyjny rządu Hongkongu, rozważy również inwestycje w projekty realizowane na obszarze metropolitalnym. Zwiększenie współpracy prawnej na obszarze metropolitalnym jest również jednym z priorytetów polityki rządu. W orędziu politycznym przedstawiono plany wdrożenia i rozszerzenia środków umożliwiających przedsiębiorstwom z kapitałem hongkońskim stosowanie prawa hongkońskiego oraz wybór arbitrażu w Hongkongu podczas prowadzenia działalności gospodarczej na obszarze metropolitalnym. W czerwcu Departament Sprawiedliwości Hongkongu i Najwyższy Sąd Ludowy Chin podpisały protokół ustaleń w sprawie ustanowienia platformy współpracy sądowej i prawnej na obszarze metropolitalnym.

III. Stosunki między Hongkongiem a Chinami kontynentalnymi

18 lipca odbyło się trzecie plenum 20. Komitetu Centralnego Komunistycznej Partii Chin. Podczas trzeciego plenum wyznaczono kierunek przyszłego rozwoju gospodarczego Chin. W części zatytułowanej „Dążenie do wysokiego standardu otwarcia” w decyzji podjętej podczas trzeciego plenum wskazano, że „wykorzystując instytucjonalne zalety polityki »jeden kraj, dwa systemy«, my (Partia) będziemy dążyć do umocnienia i podniesienia statusu Hongkongu jako międzynarodowego centrum finansowego, żeglugowego i handlowego, wspierać Hongkong i Makau w budowaniu ich pozycji jako międzynarodowych ośrodków dla wysoko wykwalifikowanych talentów oraz usprawniać odpowiednie mechanizmy, aby oba te regiony odgrywały większą rolę w otwieraniu się Chin na świat zewnętrzny. Będziemy zachęcać do współpracy między Guangdong, Hongkongiem i Makau na obszarze metropolitalnym poprzez promowanie ściślejszego dostosowania przepisów i mechanizmów”.

Na zaproszenie rządu Hongkongu wiceprzewodniczący Komisji ds. Konstytucji i Prawa Narodowego Kongresu Ludowego Chin Shen Chunyao oraz sekretarz grupy przywódczej Komunistycznej Partii Chin w Ministerstwie Handlu oraz minister handlu Wang Wentao odwiedzili Hongkong w dniach 26–27 sierpnia, aby wyjaśnić skutki decyzji podjętej podczas trzeciego plenum dla Specjalnego Regionu Administracyjnego. Obaj urzędnicy odbyli zamkniętą sesję z udziałem około 400 urzędników rządu centralnego i przedstawicieli

⁷⁶ Komunikat prasowy rządu Specjalnego Regionu Administracyjnego Hongkong: <https://www.info.gov.hk/gia/general/202406/13/P2024061300459.htm>.

⁷⁷ Komunikat prasowy międzynarodowego portu lotniczego Hongkong: https://www.hongkongairport.com/en/media-centre/press-release/2024/pr_1762.

przedsiębiorstw państwowych mających siedzibę w mieście, a także kolejne zamknięte spotkanie z udziałem 500 urzędników państwowych Hongkongu i osób pełniących funkcje publiczne. Następnie odbyła się kolejna otwarta sesja z udziałem około 700 przedstawicieli sektora biznesowego, zawodowego, edukacyjnego, mediów oraz młodzieży.

22–28 lutego 2024 r. dyrektor biura roboczego ds. Hongkongu i Makau przy Komitecie Centralnym Komunistycznej Partii Chin oraz biura ds. Hongkongu i Makau przy Radzie Państwa Xia Baolong odwiedził Hongkong w ramach wizyty kontrolnej. Podczas wizyty rząd centralny dodał miasta Chin Kontynentalnych – Xi'an i Qingdao – do programu podróży indywidualnych, umożliwiając mieszkańcom tych dwóch miast odwiedzenie Hongkongu.

28 lutego szef administracji wskazał, że głównym tematem wizyty Xia jest rozwój gospodarczy i zarządzanie dzielnicami. Xia docenił pracę rządu Specjalnego Regionu Administracyjnego i stwierdził, że chiński rząd centralny „w pełni wspiera” rozwój miasta. Oprócz tego Xia potwierdził znaczenie działań usprawnionych rad dzielnic i nowo utworzonych „zespołów opieki społecznej”.

15 kwietnia 2024 r. obchodzono Dzień Edukacji w zakresie Bezpieczeństwa Narodowego oraz 10. rocznicę wprowadzenia koncepcji „całościowego podejścia do bezpieczeństwa narodowego”, zaproponowanej przez przewodniczącego Xi Jinpinga. W przemówieniu wygłoszonym 15 kwietnia dyrektor Xia powtórzył, że miasto powinno „ściśle przestrzegać” podstawowych zasad bezpieczeństwa narodowego oraz zaapelował, aby miasto „aktywnie dostosowywało się do nowej sytuacji i nowych wyzwań” w zmieniającym się otoczeniu wewnętrznym i zewnętrznym.

W 2024 r. władze Chin kontynentalnych zacieśniły kontakty z lokalną społecznością biznesową. W pisemnej odpowiedzi z 30 lipca przewodniczący Chin Xi Jinping zachęcił przedsiębiorców z Hongkongu mających korzenie w Ningbo, mieście na wschodnim wybrzeżu Chin, do „większego zaangażowania w krajowe reformy i rozwój oraz do wnoszenia większego wkładu w modernizację Chin”.

8 listopada 2024 r. dyrektor biura ds. Hongkongu i Makau Xia Baolong zwrócił się do 29 liderów biznesu z miasta, aby „wzięli na siebie odpowiedzialność” za rozwój gospodarczy miasta w kontekście „zmieniającego się otoczenia zewnętrznego”.

29 listopada 2024 r., pod „przewodnictwem” biura ds. Hongkongu i Makau oraz przy „wspieraniu” biura łącznikowego rządu centralnego, rząd Hongkongu zorganizował uroczystość skierowaną do lokalnej społeczności biznesowej, podczas której zobowiązał się do wsparcia Metropolii Północnej – nowego obszaru rozwoju w północno-zachodniej części Hongkongu przylegającego do sąsiedniego miasta Shenzhen. W wydarzeniu wzięło udział ponad 80 przedstawicieli świata biznesu, z których 35 podpisało umowy dotyczące wkładu w rozwój Metropolii Północnej, przy czym planowane inwestycje wyniosły łącznie ponad 100 mld HKD (11,9 mld EUR).

Władze Chin kontynentalnych i Hongkong współpracowały w 2024 r. nad usprawnieniem procedur granicznych. W lipcu sekretarz ds. bezpieczeństwa Hongkongu Chris Tang ujawnił, że dwa punkty kontroli granicznej z sąsiadującym miastem Shenzhen w Chinach kontynentalnych wprowadzą system „wspólnej odprawy”, który pozwoli podróżnym ustawiać się w kolejce do kontroli dokumentów tylko raz, zamiast dwukrotnie.

3–10 listopada delegacja 20 sędziów i urzędników sądowych z Hongkongu odwiedziła chiński region Syczuan w ramach trwającej wymiany zawodowej między sędziami i urzędnikami sądowymi z Hongkongu i Chin kontynentalnych.

20 sierpnia 2024 r., po raz pierwszy od 14 lat, w Hongkongu odbyła się światowa konferencja diaspory chińskiej na rzecz pokojowego zjednoczenia Chin. Shi Taifeng, członek Biura Politycznego Komunistycznej Partii Chin i dyrektor Departamentu Pracy Zjednoczonego Frontu tej partii, wystąpił na konferencji, stwierdzając, że wdrożenie zasady „jeden kraj, dwa systemy” w Hongkongu odegrało kluczową rolę w osiągnięciu „zjednoczenia kraju”.

Po dziewięcioletniej przerwie Shenzhen wznowiło w 2024 r. program wielokrotnych indywidualnych wizyt dla stałych mieszkańców miasta, umożliwiając im odwiedzanie Hongkongu. 1 grudnia Shenzhen rozszerzyło ten program również na posiadaczy dokumentu uprawniającego do pobytu w Shenzhen. W oświadczeniu opublikowanym 29 listopada rząd Hongkongu oznajmił, że nowy program powinien „znacząco zwiększyć liczbę turystów udających się do Hongkongu, jeszcze bardziej pobudzić branżę turystyczną, handlu detalicznego i gastronomii, a także stworzyć nowy impuls dla gospodarki Hongkongu”.

W styczniu 2024 r. weszła w życie umowa o wzajemnym uznawaniu i wykonywaniu orzeczeń sądowych w sprawach cywilnych i handlowych między sądami kontynentalnymi a Specjalnym Regionem Administracyjnym Hongkong, podpisana w styczniu 2019 r. po zakończeniu odpowiednich prac legislacyjnych.

Największym partnerem Hongkongu w zakresie handlu towarami są Chiny kontynentalne, które w 2024 r. odpowiadały za 51,0 % całego obrotu handlowego Hongkongu. Z kolei Hongkong stanowi ważny ośrodek handlowy dla Chin kontynentalnych i w 2024 r. był dla Chin czwartym co do wielkości partnerem handlowym.

W 2024 r. Hongkong pozostawał **ważnym centrum finansowym offshore i centrum inwestycyjnym dla Chin kontynentalnych.** W 2023 r. (ostatni rok, za który dostępne są dane) Chiny kontynentalne były największym źródłem przychodzących bezpośrednich inwestycji zagranicznych (BIZ) Hongkongu, z wyłączeniem centrów offshore, oraz największym miejscem docelowym wychodzących BIZ Hongkongu, które odpowiadały za 31 % wartości przychodzących BIZ i 50 % wszystkich wychodzących BIZ⁷⁸. Z kolei Hongkong jest największym źródłem BIZ w Chinach kontynentalnych i głównym miejscem docelowym wychodzących BIZ Chin kontynentalnych, które odpowiadały za 59,2 % przychodzących BIZ Chin i 59,3 % wychodzących BIZ Chin (2023 r.)⁷⁹. Na koniec grudnia na giełdzie w Hongkongu notowano 1 478 przedsiębiorstw z Chin kontynentalnych, które odpowiadały za 79,8 % całkowitej kapitalizacji rynkowej i 90,8 % obrotów kapitałowych.

IV. Stosunki dwustronne i współpraca między UE i Hongkongiem

W 2024 r. biuro UE w Hongkongu odbywało regularne spotkania z władzami Hongkongu, w tym z szefem administracji, podczas których informowało o obawach dotyczących erozji demokracji i praw człowieka w Hongkongu oraz wdrażania ustawy o bezpieczeństwie

⁷⁸ Sprawozdanie statystyczne w sprawie danych statystycznych dotyczących bezpośrednich inwestycji zagranicznych w Hongkongu, (wyd. z 2023 r.), 10 grudnia 2024 r.: dostępne pod adresem <https://www.censtatd.gov.hk/en/EIndexbySubject.html?pcode=B1040003&scode=260>.

⁷⁹ Rada ds. Rozwoju Handlu Hongkongu: <https://research.hktdc.com/en/article/MzIwNjcyMDYx>.

narodowym. Biuro UE kontaktowało się również z Biurem Komisarza Ministerstwa Spraw Zagranicznych Chin. Obecny szef biura UE objął swoje stanowisko we wrześniu i spotkał się już z urzędnikami wyższego szczebla rządu Hongkongu, a także z szeregiem kluczowych lokalnych zainteresowanych stron ze świata biznesu, środowiska akademickiego i społeczeństwa obywatelskiego.

W 2024 r. biuro UE ułatwiało i wspierało wizyty urzędników UE w Hongkongu. 13 i 14 kwietnia dyrektor zarządzający ds. Azji i Pacyfiku Europejskiej Służby Działań Zewnętrznych Niclas Kvarnström odwiedził Hongkong. Wśród kolejnych odwiedzających w ciągu roku znaleźli się zastępca dyrektora generalnego Dyrekcji Generalnej Komisji Europejskiej ds. Stabilności Finansowej, Usług Finansowych i Unii Rynków Kapitałowych (DG FISMA) oraz dwóch dyrektorów z DG FISMA. W 2024 r. Hongkong odwiedzili również przewodniczący Europejskiego Urzędu Nadzoru Giełd i Papierów Wartościowych oraz kilku urzędników państwowych rządów państw członkowskich UE.

W 2024 r. wielu urzędników z Hongkongu udało się do Unii Europejskiej i państw członkowskich UE. W maju sekretarz ds. innowacji, technologii i przemysłu Hongkongu spotkał się w Brukseli z komisarzem europejskim do spraw innowacji, badań naukowych, kultury, edukacji i młodzieży.

Zgodnie z konkluzjami Rady z lipca 2020 r. w sprawie Hongkongu⁸⁰ biuro UE w Hongkongu i konsulaty generalne państw członkowskich UE w Hongkongu nadal prowadziły obserwacje procesów, uczestnicząc w 80 posiedzeniach sądów w Hongkongu w 2024 r.

W 2024 r. biuro UE nadal organizowało wydarzenia artystyczne promujące poszanowanie praw człowieka. W ścisłej współpracy ze społecznością ukraińską w Hongkongu biuro UE zorganizowało dyskusję panelową z okazji drugiej rocznicy rosyjskiej inwazji na Ukrainę 24 lutego. Aby jeszcze bardziej zwiększyć wiedzę mieszkańców Hongkongu na temat trwającej wojny napastniczej Rosji przeciwko Ukrainie, biuro UE zorganizowało festiwal filmowy UE-Hongkong i festiwal dokumentalny UE-Azja z pokazami ukraińskich produkcji oraz zorganizowało dwa pokazy ukraińskich filmów na lokalnych uniwersytetach.

9 listopada biuro UE we współpracy ze szkołą dziennikarstwa lokalnego uniwersytetu w Hongkongu zorganizowało pokaz nagrodzonego Oscarem filmu dokumentalnego „20 dni w Mariupolu” oraz dyskusję panelową z okazji Międzynarodowego Dnia Walki z Bezkarnością za Przepiętstwa wobec Dziennikarzy (2 listopada) i 1 000. dnia pełnoskalowej wojny Rosji przeciwko Ukrainie (19 listopada).

Biuro UE nadal współorganizowało również coroczny hongkoński festiwal filmowy UE-Azja, aby zwrócić uwagę na nierówności społeczne.

W grudniu 2024 r. biuro UE współorganizowało coroczną nagrodę artystyczną „Colours of Humanity Arts Prize”, wcześniej znaną jako Hongkońska Nagroda za Sztukę w dziedzinie Praw Człowieka.

Aby wyrazić zaangażowanie UE na rzecz zasad równości i niedyskryminacji oraz wsparcie UE na rzecz praw osób LGBTIQ+, biuro UE zorganizowało pokaz filmowy i dyskusję panelową koncentrującą się na związkach obywatelskich i równości małżeństw, z udziałem

⁸⁰ Konkluzje Rady w sprawie Hongkongu, 24 lipca 2020 r., dostępne po adresem: <https://www.consilium.europa.eu/media/45222/council-conclusions-on-hong-kong.pdf>.

społeczeństwa obywatelskiego, społeczności biznesowej, korpusu konsularnego i decydentów. W 2024 r. biuro UE ponownie uczestniczyło w corocznym marszu równości w Hongkongu.

Biuro UE utrzymuje regularne kontakty z grupami społeczeństwa obywatelskiego w Hongkongu zajmującymi się szeregiem tematów, w tym prawami więźniów i sytuacją osób ubiegających się o azyl. 17 grudnia 2024 r. biuro UE współorganizowało również obiad z organizacjami pozarządowymi i przedstawicielami organów urzędowych ds. zdrowia psychicznego młodzieży.

Biuro UE wraz z partnerami lokalnymi zorganizowało w 2024 r. trzecie coroczne wydarzenie „Zielona droga”. Zielona droga to konferencja promująca wymianę pomysłów na temat najlepszych sposobów przeciwdziałania zmianie klimatu. W wydarzeniu tym wzięli udział przedstawiciele wysokiego szczebla zarówno rządu (w tym szef administracji John Lee), jak i przemysłu, a w wyniku tegorocznego spotkania opracowano zalecenia, które pozwolą na większy udział przemysłu UE i unijnych standardów we wspieraniu programu ochrony środowiska w Hongkongu. Ponadto w ramach wydarzenia przeprowadzono działania informacyjne na temat odpowiednich polityk UE, w tym w zakresie agendy cyfrowej i zielonego programu działań, dyrektywy w sprawie należytej staranności oraz sprawozdawczości środowiskowej, społecznej i dotyczącej ładu korporacyjnego.

Jak wynika z corocznego badania przedsiębiorstw zagranicznych⁸¹ przeprowadzonego przez Urząd Statystyczny Hongkongu⁸², w 2024 r. **UE nadal była największą, inną niż chińska, zagraniczną społecznością biznesową w mieście**, wyprzedzając Japonię, Stany Zjednoczone i Zjednoczone Królestwo. W 2024 r. w Hongkongu działało co najmniej 1 640 przedsiębiorstw z UE. Około połowa z tych przedsiębiorstw z UE (800) wykorzystywała miasto jako swoją siedzibę regionalną lub biuro regionalne. Przedsiębiorstwa unijne prowadziły działalność w szerokiej gamie sektorów, w tym w sektorze usług finansowych i usług dla przedsiębiorstw, w sektorze handlu, logistyki, sprzedaży detalicznej, żywności i napojów, w sektorze budowlanym oraz inżynieryjnym. W badaniu wykazano, że liczba zarejestrowanych przedsiębiorstw z UE była o 5,9 % wyższa niż w 2023 r. Oznacza to, że liczba unijnych przedsiębiorstw w Hongkongu przekroczyła poziom sprzed pandemii COVID-19 oraz sprzed przyjęcia ustawy o bezpieczeństwie narodowym – w 2024 r. było ich tam o 2,3 % więcej niż w 2019 r. (podczas gdy łączna liczba zagranicznych przedsiębiorstw, innych niż chińskie, wzrosła w tym samym okresie o mniej niż 1,4 %). Z badania wynika jednak również, że liczba unijnych przedsiębiorstw posiadających siedzibę regionalną w Hongkongu pozostaje poniżej poziomu z 2019 r. (-9,8 % w 2024 r. w porównaniu z 2019 r.), chociaż ogólny spadek liczby regionalnych siedzib unijnych przedsiębiorstw zlokalizowanych w Hongkongu był wyraźnie mniejszy niż w przypadku przedsiębiorstw zagranicznych innych niż chińskie (-17,8 % w tym samym okresie).

W 2024 r. **dwustronny handel towarami między UE a Hongkongiem osiągnął wartość 28,3 mld EUR**, co stanowi spadek o 8,7 % w porównaniu z tym samym okresem w 2023 r. Wywóz towarów z UE do Hongkongu osiągnął wartość 24,1 mld EUR, podczas gdy przywóz z Hongkongu do UE osiągnął wartość 4,3 mld EUR, co oznaczało dla UE nadwyżkę w wysokości 19,8 mld EUR⁸³. W 2024 r. **UE była czwartym co do wielkości partnerem handlowym Hongkongu**

⁸¹ Badanie dostarcza jedynie danych na temat liczby przedsiębiorstw. Nie uwzględnia ono przedsiębiorstw z UE, które ograniczają lub przenoszą część działalności lub pracowników (w tym w czasie pandemii).

⁸² Sprawozdanie z rocznego badania w sprawie przedsiębiorstw w Hongkongu, których spółki dominujące są zlokalizowane poza Hongkongiem, Urząd Statystyczny Specjalnego Regionu Administracyjnego Hongkong (wydanie z 2024 r.): <https://www.censtatd.gov.hk/en/wbr.html?ecode=B11100042024AN24&scode=360>.

⁸³ Źródło: Dane Eurostatu: Handel towarami w Unii Europejskiej <https://ec.europa.eu/eurostat/comext/newxtweb/>.

w zakresie handlu towarami, po Chinach kontynentalnych, Tajwanie i Stanach Zjednoczonych⁸⁴. Hongkong pozostał ważną platformą składowania towarów tranzytowych w handlu między Chinami kontynentalnymi a UE.

W 2022 r. UE była **trzecim co do wielkości** partnerem handlowym Hongkongu w zakresie usług (według Urzędu Statystycznego Hongkongu 2022 r. był ostatnim pełnym rokiem, za który dane Hongkongu były dostępne w momencie sporządzania niniejszego dokumentu)⁸⁵. W 2023 r. Hongkong był **11. co do wielkości** partnerem UE w zakresie handlu usługami (dane Eurostatu)⁸⁶. Z danych Eurostatu wynika, że wielkość handlu usługami między UE a Hongkongiem osiągnęła w 2023 r. 38,4 mld EUR, co oznacza spadek o 10,6 % rok do roku. Eksport usług z UE do Hongkongu w 2023 r. osiągnął wartość 24,3 mld EUR, a import z Hongkongu osiągnął wartość 14,1 mld EUR, co oznaczało dla UE nadwyżkę w wysokości 10,3 mld EUR. Najważniejsze usługi będące przedmiotem handlu to transport, telekomunikacja, usługi finansowe i inne usługi dla przedsiębiorstw.

UE była **piątym co do wielkości inwestorem w Hongkongu i szóstym największym na świecie miejscem docelowym BIZ Hongkongu w 2023 r.** (dane statystyczne Hongkongu, 2023 r, był ostatnim rokiem, za który dane były dostępne w momencie sporządzania niniejszego dokumentu). Według Eurostatu Hongkong był w 2023 r. dziewiątym co do wielkości źródłem BIZ w UE, przy czym wartość tych inwestycji wyniosła 157,3 mld EUR (spadek o 19 % rok do roku) i 19. pod względem wielkości miejscem docelowym unijnych BIZ, których wartość wyniosła 82,1 mld EUR (-26,0 % rok do roku)⁸⁷.

Od początku roku do maja 2024 r. projekt dotyczący instrumentu wspierania dialogu politycznego między UE a Hongkongiem i Makau zapewniał platformę do dyskusji na takie tematy, jak zrównoważony rozwój. W grudniu 2024 r. uruchomiono nowy instrument dialogu politycznego i dyplomacji publicznej dla Hongkongu i Makau. W ramach tego trzyletniego projektu wspiera się dalszą współpracę biura UE z kluczowymi partnerami w Hongkongu w kwestiach strategicznych będących przedmiotem wspólnego zainteresowania, przede wszystkim poprzez organizację wspólnych wydarzeń, opracowywanie badań i przygotowywanie materiałów informacyjnych.

W grudniu 2024 r. Rada Unii Europejskiej zmieniła decyzję 2014/145/WPZiB w sprawie środków ograniczających w związku z działaniami podważającymi integralność terytorialną, suwerenność i niezależność Ukrainy lub im zagrażającymi oraz decyzję 2014/512/WPZiB dotyczącą środków ograniczających w związku z działaniami Rosji destabilizującymi sytuację w Ukrainie⁸⁸. Jednym z rezultatów tej zmiany było dodanie podmiotów z Hongkongu do wykazu zamieszczonego w załączniku do decyzji 2014/145/WPZiB i załącznikach do decyzji 2014/512/WPZiB.

⁸⁴ Urząd Statystyczny Specjalnego Regionu Administracyjnego Hongkong <https://www.censtatd.gov.hk/en/scode230.html>.

⁸⁵ Urząd Statystyczny Specjalnego Regionu Administracyjnego Hongkong: <https://www.censtatd.gov.hk/en/EIndexbySubject.html?pcode=B1020011&scode=240>.

⁸⁶ Dane Eurostatu: Handel usługami w Unii Europejskiej <https://ec.europa.eu/eurostat/data/database>.

⁸⁷ Dane Eurostatu: dane statystyczne Unii Europejskiej dotyczące inwestycji bezpośrednich: <https://ec.europa.eu/eurostat/data/database>.

⁸⁸ Komunikat prasowy Rady Unii Europejskiej: <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2024/12/16/russia-s-war-of-aggression-against-ukraine-eu-adopts-15th-package-of-restrictive-measures/>.